27ՐԴ ՏԱՐԵ — ԹԻՒ 7480 — 27 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1910 — ՇԱԲԱԹ — 10 décembre 1910 — 27me année — N. 7480

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՈՅԱՃԵԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ԵՏ ԶԵՆ ՏՐՈՒԻՐ

ՊՈՅԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ
ՏԵՍՆԵԼ Դ. ԷՋԸ
Կ. Պոլիս Գալաթիա

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ԱԶԳԱՅԻՆ ԹԵՐԹԵՐԹ

10 PARAS

آره‌ولك
ارمنیجه یومی وسیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بویاجیان
درعلیه غلطه

AREVELK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur Propriétaire
Karekin Boyadjian
Cons/ple, Galata

Օտար Մասնագէտներուն Անհրաժեշտութիւնը

Օսմանեան Սահմանադրութեան վերահաստատման թուականէն սկսեալ տեղական մամուլին մէջ քանիցս շեշտուեցաւ պէտքը Եւրոպացի մասնագէտներու հրաւիրման՝ որոնք հիմնական բարեկարգութեանց կատարման համար իրենց ընդունակութիւններով գային հոս ու մեր երկիրը անցընելով մանրակրկիտ քննութեան մը, զայն դնէին այնպիսի վիճակի մը մէջ՝ որով կարողանայինք անկախաբար և ձեռնհասօրէն վարել մեր բոլոր գործերը։

Այսպէս մամուլին մէկ մասը, ինչպէս նաեւ հեղինակաւոր անձնաւորութիւններ, ըստ գովելի հանդերձ հաշուական, երկրագործական և այլ գործառնութեանց մէջ օտարներու անհրաժեշտութիւնը, վառելով բազում խանգ, ըստ ցին համոզիչ փաստերով ապացուցնել այս պէտքը։

Սակայն մամուլին միւս մասը — գրեթէ թուրք մամուլը — ազգայնական գաղափարի ազդեցութեան տակ, մինչեւ այժմ չուզեր ըմբռնել այս անհրաժեշտութիւնը և օտար մասնագէտներ ու հրաւիրումը կ'ենթադրէ վարկաբեկում իրենց ազգային արժանապատուութեան։

1870ին երբ հաւանականութիւնը կար Ֆրանսա-գերմանական պատերազմի մը ծագման, այս մասին Քըրանական Ելեսփ. Փողովին մէջ տեղի ունեցած հարցազրոյցի մը պատասխան պատերազմական նախարար Պ. Լիւսոֆ յայտարարեց. «Մենք զինուորներուն գոշիներէն կոճակ մը իսկ պակաս չէ։ Սակայն, այս յայտնութիւնը շատ տուրի նստաւ Ֆրանսայի որ ենթարկուեցաւ պարտութեան, այնպէս որ այդ ժրաջան ու գործունեայ ազգը դեռ զերծ չէ մնացած Նաբոլէոն Գ-ի ուսադրութիւններուն գործած այդ աւերներէն։ Պատմական դէպքերը կը բաղկանան մշատու բալեսորդումներէ։ Օսմ. երկրի պետական պաշտօնեաները մոռցած են այս հիմնական ճշմարտութիւնը։ Անցեալը իր բոլոր մանրամասնութիւնը մը քննելով, ապոր հաւեմատ ուղղուելու է դէպի յառաջ, կարենալ պատրաստելու համար այն ապագան, որուն ներմ տեսչացող ու սպասող է ամբողջ օսմանեան բնակչութիւնը։

Թուրք մամուլին մեծամասնութեան յայտնած անպատեհութեան դաղափարին — որ է ազգային արժանապատուութեան վարկաբեկումը — ըստ ինքեան անհեթեթ ըլլալը ապացուցանելու համար կը բաւէ մտիլ Ճաբոնը, որը մեծ հիացումով է որ կը դիտէ այժմ ամբողջ քաղաքակրթեալ Եւրոպան։ Ուրեմն պահ մը քննենք թէ Ճաբոն ինչպէս կարողացաւ ձեռք բերել այս յաղողութիւնը։

Ասկէ 40 տարիներ առաջ Ճաբոն բռնակալութեան լուծէն ձերբազատուած ատեն զինուորական իշխանութիւն և կրթական հաստատութիւններ ունենալով հանդերձ, առանց ժամանակի կորստեան ջանաց կատարելագործել զանոնք։ Այսպէս առանց այլեւայլի դիմեց Ֆրանսայի, ուրկէ հրաւիրելով զինուորական ու կրթական մասնասումներ, ջանաց բարեկարգել բանակն ու վարժարանները։ Նոյնպէս երբ 1871ի պատերազմի ատեն, Ֆրանսայի պարտութիւնով Գերմանիա կը դարձաւ զինուորականութեան մէջ առաջին տեղը, Ճաբոն չի դադրեցաւ Գերմանիայի ալ դիմելէ։ Գերմանիայէն Թոքիօ հրաւիրեց հեղինակաւոր սպայ մը, որուն կազմել տուաւ իր սպայակոյտը։ Նաեւ Ֆրանսայէն բերել տուաւ մասնագէտներ համալսարաններու բացման համար, և մասնագէտներ երկրին վարչական գործերը բարեկարգելու համար։ Մէկ խօսքով ջանաց լաւագոյնին կատարման։ «Ասիան Ասիացիներունն է» սկզբունքը ընդունիլ տուաւ ամբողջ աշխարհի։ Եւրոպական կառավարութեանց մէջ ալ պակաս չեն Ճաբոնի նման զարգացածներ։ Ուստերը Գերմանիոյէն շատ բան առած են։ Գալլանեան երկիրներուն գաստատութիւնները ամբողջ Եւրոպացիներն են։

Իսկ ոմանց ալ պնդած սա գաղափարը թէ Թուրքիա իր մէջ ունենալով սուաւոր թուով ձեռնհաս մասնագէտներ, պէտք չունի օտարներու օգնութեան, շատ տրվանիկ պիտի ըլլայ, եթէ իրականութիւնը համապատասխանէր իրենց այդ ենթադրութիւնին։

Օսմանցիները մինչեւ հիմա զբաղած ըլլալով զուտ կրօնական գիտութիւններով, բոլորովին անտեղեակ մնացած են Եւրոպացիներու գործունէութիւններուն խուարակուռ մտաւորականութիւն մը կը տիրէր մինչեւ Սելիմ Գ., որուն թագաւորութեան ժամանակ էր որ պահ մը ժողովրդեան մէջ առաջ եկաւ արուեստական և գիտական աշխարհի մը անհրաժեշտութեան ըմբռնումը։ Մինչեւ այժմ կառավարութիւնը իր բոլոր գործունէութեանց մէջ կ'անտեսէ ամենէն կենսականը, որ է նախնական կրթութեան պարտաւորութիւնը։ Նախնական կրթարաններու մէջ եղած դասաւանդութեան եղանակին չափ անտրամաբանական բան մը կարելի չէ երեւակայել։ Ահա այս պատճառաւ է որ չենք ունեցած անձնաւորութիւններ, որոնք կարողանան ուժ ու կորով մացնել մեր երկրին վարչական և այլ գործերուն մէջ։ Եւրոպա ուսանող զրկելէ ալ չենք կարողացած ձեռք բերել համապատասխան արդիւնք մը, զի ուսանողներու ընտրութեանց մէջ գործադիր մարմինը չէ ունեցած կասարեալ անկողմնակալութիւն մը ի գործ դնելու կերպով։ Ահա՝ օրինակը մէջտեղն է։ Հայ նկարիչ մը՝ Պ. Մանալեան, ենթարկուելով հալածանքի, կը մերժուի, որովհետեւ հայ է։ Ցաւալի են այս ճշմարտութիւնները, սակայն զանոնք չհաստատելիը աւելի կը սատակացնէ այս ցաւը։

Օսմ. կառավարութիւնը երկրին յառաջդիմութեան համար պէտք է ի գործ դնէ իր գործունէութեանց մէջ կատարեալ անկողմնակալութիւն և արդարութիւն։ Ան միանգամ ընդ միշտ կարօտ է օտար մասնագէտներու օգնութեան։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՎԱՆՔԸ

ՆՈՐ ՅԱՅՏՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ինչ եղաւ Յարութիւն Պատրարքի դեսպանները, սպասեցիները ու ոսկիէ ծամացայցները.— Հիմա դեսպ կը գտնուի իր սենեակին մէջ։

Ցարութիւն Պատրարքի բոլոր օրն աւուններ, դարանները ու դարակները կնքուեցան քանի մը վարդապետներու և Եղիշէ Եպս. Զ լինկիրանի կողմէ (և ոչ թէ Տէրէն Ժողովոյ անդամներու կողմէ, որովհետեւ Տէրէն Ժողով գոյութիւն չունի) ու Տրդատ Եպս.ի ներկայութեան, երբ տակաւին Սրբազանը չէր վախճանած։ Ազգը պէտք է վստահ ըլլայ որ այդ պարագային ոչ «վան ի վերուստ» տեղի չունեցաւ, սակայն պէտք է համոզուիլ նաեւ որ Սրբազանին սենեակներուն մէջ բան մը չէ մնացեր, և եթէ կայ, յուսացուածին ուրեն մէկը չէ. թէ ինչո՞ւ, անա՛ պատմութիւնը իրական եղելութիւնը այդ պիտի հաստատէ։ Նոյն իսկ վանքին միաբանութիւնը պիտի զարմանայ, դարձեալ ոյն նին լաւ, իսկ եթէ կը չարունակեն իրրեւ իրենց իրաւունքը պահանջումներ ընել, ասոր փարա չեմ տար, թո՛ղ գիտցան ըլլան, թէ՝ իրենց և թէ իրեց պաշտպանները...։

Երիտասարդը վաճառականին բոլոր այս մարտնրաւէր խօսքերը մարկ ըրաւ անայլայլ, յեսոյ ըսաւ.

— Ղուկաս էֆէնտի, ես իրրեւ բարեկամ եկած եմ ձեր մօտ և կ'ուզեմ որ իրրեւ բարեկամ մեկնիմ, որովհետեւ եթէ խնդիրը հակառակութեան յանգի այն ատեւ ես տեղի տալու միտք չունիմ ընաւ և ինձի հետ եղողներն ալ նոյնպէս օրսչած են ամէն զոհողութիւն ընել այդ թշնամա աղջկան պաշտպանութեանը համար և որովհետեւ դուք ալ յամառ մէկը կ'երեւաք կոր. շատ բնական է որ մեր այս հակառակութիւնը շատ ծանր հետեւանքներ կրնայ ունենալ. ուստի նոքին կը կրկնեմ, երկուքնուս չհասուն համար, լաւ է որ խնդիրը խաղաղութեամբ կարգադրենք։

— Ինծի՞ նայէ՛, կարգադրելիք խնդիր չի կայ մէջտեղը, ըսաւ Ղուկաս էֆէնտի կարուկ չեշտով մը, բարիգործութիւն մը ընել ուզեցի և դլխուս պիտի կը բանաք կոր. ես ինչ պէտք ունիմ մէկուն մէկալին փինը նայելու... եթէ քիչ մը դրամ տալ ուզեցի ես՝ ան ալ պարզապէս իրեմս դպաւ անոր համար էր. արդէն եթէ ինձի մնար, գուցէ չէի ըներ, բայց կինս շատ պնդեց, ես ալ չդիմացայ, անա՛ եղելութիւնը. ուստի կ'աղաչեմ, խօսքը կարճ կապենք, հոս գերծի տեղ է, և ամէն մարդ զբաղում ունի, դուն ալ, քանի որ կ'ըսես թէ գործի տէր ես, ի՛ւր գործիդ դնա՛ ու ա՛լ չխօսինք ասոր վրայ։

— Նախ ըսեմ որ ես ինքնաբերաբար չեկայ, այլ դուք տերտերը զրկեցիք ու խնդրեցիք որ դամ։ Յեսոյ Ղուկաս էֆէնտի, լա՛ւ մտիկ ըրէ՛ք, մենք թերեւս օրէն համբայ չենք եկած և ըրածնիս գիտենք։ Դուք ուշի՞ ալ ուրանաք թէ այդ զաւակը ձերը չէ, մենք կրնանք այս մասին վկաներ հանել ձեր դէմը։ Նախ՝ կայ աղջկան վկայութիւնը, յեսոյ Միքայէլ ազան զոր խոստովանցուցած և իր խոստովանքն ալ քանի մը անձերու ներկայութեան սարքրել տուած ենք։ յեսոյ կայ նաեւ Վասիլին վկայութիւնը որուն տունը կատարած եք ձեր բռնաբարումը։ ասկէ զատ նոյնիսկ փնտռտելինը գտանք այն կառապանը որ ձեզի մինչեւ Գոնամառէի քով տարաւորդած է այդ երեք շաբթի օրը։ Կը տեսնաք որ ամէն բան տեղն է տեղօք գիտեմ կոր և պէտք եղած տեղն ալ կրնամ ապացուցանել, որովհետեւ բոլոր վկաները ձեռքիս մէջն են...։

Ինչ տուիր կը հարցնէ։ «Մի հարցներ, քըսակս (գրպանս Գաբրիաքին քսակը) պարպեցին» կը պատասխանէ։ Խօսակցութիւնը բաւական տարնայով և վանան ալ մեր անձնաւորին վրայ կատարելագործ տեսնելու թիւն ունենալով պահարար կը բանայ. և ինչ տեսնէ, ոսկիներու դէզ մը. 3 ոսկիէ և 3 ոսկեթէ ժամացոյցներ զոր Սրբազանէն ընդունած է եղեր. 300 ոսկի գրամի մը մէջ գտնելով պահարանին մէջ կը պանէ ու յեսոյ մրմնջալ ինչ տուած է մանրամասնաբար կը պատմէ։

Մեր անձնաւորը վարը իր սենեակը կիջնէ, ու խիղճը կրսկսի գինքը տանջել. երկար տարեն մտածելէ ետք կ'ըսէ ինքնիրեն. «եթէ այս բաները լուր տամ պատրիարքին հետ և Թերեւս ուրանայ ալ, բայց միւս կողմէ սիրոնն օգտակար պիտի ըլլա» վերջապէս կը մը տագրէ լուր տալ. քանի դրամները ու ժամացոյցները իրենց տեղերն են։ Իսկոյն կը մտնէ Թաղամասուն, ուր թաղամասը առանձին նստած կը գրէ. գուցը ետեւէն կը գոցէ ու խնդարհութիւն ընելէ վերջ կը սկսի ասպէս խօսիլ. «Հայս ուրեմ ես եկած եմ այնպիսի գաղտնիք մը յայտնելու որ մեծ կարեւորութիւն ունի վանքին համար։ եթէ խօսք տաք որ պիտի գործադրէք բածները կը պատմեմ։» Թարգմանը կը խոստանայ, որուն վրայ սոյն ամանքալի ու վանքին անպատուաբեր արարքները կը սկսի ծարէ ի ծայր պատմել, ու կ'ուզէ՝ է. «Եթէ կ'ուզէք, հիմա երթանք քանի մը հոգի բանանք իր սենեակը և ես ամէն ինչ ձեռքովս գրածի պէս յանձնեմ Զեզի։» Ասկէ աւելի ինչ կ'ուզեք որ ըսէր։ Թարգմանը՝ Սարգիս Վ. Աճէմեան. չփոթած կ'ըսէ. «ես ելի Սրբազանին լուր տամ և եթէ քեզի պէտք ունենանք կը կանչենք»։ կ'անցնին ժամեր, կէս օր կ'ըլլայ, ժամը 8-9, տակաւին կանչող մը չըլլար, այն ատեն կրկին կ'երթայ Թարգմանին ու կը հարցնէ թէ ինչ ըրին։ «Այդ դրամը խառամ փարա է չկրնաւորը, մի վախար» կը պատասխանէ...։ (այս պատասխանին մէջ ինչ կը նշմարէք)։ Դրամներ ոչ թէ միայն չեն առնուիր. այլ այս թուականէն տակաւին քիր մը անոս ետքը փոքրաւոր կը մնայ Վանանը, շարունակելով իր որիկայութիւններն ու գողութիւնները. օր մը ալ կնոջ մը հետ մեկտեղ քաղաքէն դուրս կեն ըրած... ատեն... բռնուեցաւ. ամէն մարդ լսեց որով վերջապէս Տրդատ Եպս. «Գոյգերդ ժողովէ դուրս կոստուէ» բանը։ Քաղաքացիները ուտեցաւ։ Նոյն օրը պատրիարքարանէն դուրս փախցրելու համար եկած մտած առեր, սա կ'ըսէ մեր անձնաւորը են «Ամա, պատրիարքի դրան ներկն մէկուն մէջ 1500 ոսկիի չափ դրամ կայ, կրնամ արդեօք սա քանի մը ժամերուն մէջ վերցնել» և ոչ գիտէ որ չէ վերցուցած։ Կայարան երթալու ժամանակ մեր անձնաւորը կ'աղդարարէ իրեն յանկապէս որ դրամները լաւ տեղ մը պահէ, կրնայ ըլլալ որ խուզարկեն։ Ինքը կը պատասխանէ որ արդէն մորը յանձնած էր զանոնք։ ասոր վրայ անմիջապէս կուգայ վանք լուր կուտայ այն պարագան, որուն վրայ Եսֆիր տէրէն կը հեռագրուի որ խուզարկէ։ Կը խուզարկուին անունները բայց բան չգտնուիր, որովհետեւ դրամները մորը մորը տանիքներուն տակը կոպած է եղեր. ասա՝ ոչպէս երբ քանի մը ոսկիէ ժամացոյց և մատանիներ, ուրիշ քանի մը հարիւր (Ցերեւս հազար) ոսկիներ վերցրնէ, ինչ կը լուսաք որ գտնուի այժմ պատրիարքի արկղներուն մէջ։ Միւս կողմէն Տրդատ եպս. փոխանակ անոնցմով հոգաքրքրուելու. առաջը առնելու, ընդհակառակը ինքն ալ ոտիքէն օգուտ քաղելով Ցարութիւն պատրիարքի ծերութիւնը ի չարաշահել։ Ցարութիւն Պատրիարքի որ իր վերջին պարտիներուն մէջ տատնոց մը չէր տար մարդու, կը համոզուի, կը խաբուի Տրդատ Եպս.ի սպասաւորներն, խօսքի դարձուածքներն, ու կը հանէ երկու թանկագին եկեղեցական մատանի նուաստ. սա առնցմով չգոհանալով ասկէ ժամացոյց ալ. կ'ուզէ. բայց կը մերժուի և եթէ Ցարութիւն Պատր. ողջ մնալով գիտէ տակաւին ինչեր պէտք ուզէր ու կ'ուզէր Տրդատ Եպս.։

Ինչ, ամուսուն մէջ վանքին պարքը աւելցնելուն, միաբանութիւնը իրար ձգելուն, օտար ազգեր մեզմէ պաղեստինցիներն համար առած է այդ երկու մատանիները. ասիկա կողոպուտ մըն է դիպուկաւորեան վերջին օրերուն կատարեալ մանուկ մը դարձեր էր. ուստի ինքնաբերաբար պէտք է ետ վերադարձնէ այդ մատանիները. հակառակ պարագային իշխանութիւնը իր գոյութիւնը պէտք է զգաստ և բանի ետ առնէ այդ կողոպուտը։

Երուսաղէմ — Գ.
ԱԿԱՆԱՏԵՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳԵՐՈՒ ՆԱԻԱՅԻՆ ԾՐԱԳԻՐԸ

Միացեալ Նահանգներու ծովային նախարարը Պ. Լանկերք Մէյէր, Երեսփ. ժողովին ներկայացուցած իր զեկուցագրին մէջ իր նաւային ծրագիրը պարզած է, որով Ամերիկա 1918ին պիտի ունենայ առաջնակարգ նաւատորմիղի մը համար քսան զրահապատ Srksؤop և երկրորդ կարգի տասնչ քսան զրահապատ նաւեր։ Նախարարին չնչած այս ծրագրին հետեւանքն, Միացեալ Նահանգները 19 Էրն պիտի ունենան վեց Srksؤop և հին ձեւով 15 զրահապատ նաւեր. իսկ 1916ին, նաւատորմը պիտի ունենայ 16 Srksؤop և հին մեթոտով մէկ զրահապատ։ Ամերիկի մարդիկ դժուարութեանց և Խաղաղասէր վրայ պէտք եղած չափով մթերանոց չգտնուելուն պատճառաւ, չկարծուիր որ նաւատորմը Խաղաղական Ովկիանոս փոխադրուի։ Կը հաստատուի թէ նաւատորմը Ատլանտեանի մէջ միայն կրնայ մնալ, մինչեւ որ Բանալայի պարանոցը վերջնականապէս բացուի որուն բացուելէն ետքը նաւատորմը կրնայ մէկ Ովկիանոսէն միւսը անցնիլ։ Նախարարը իր պատրաստած ծախքերը 5 միլիոն տոլարի իջեցուցած է։

ԸՆՏԱՆԻՔ, ՊԱՏԻՒ, ԲԱՐՈՅԱԿԱՆ

(ՊՈԼՍԱՀԱՅ ԹԱՐԳԻՐ)

Հեղինակ՝ ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԴԼՈՒԽ ՏՈՍՆԵՐԵՆԵՐՈՒՄԴ

Երիտասարդը վաճառականին այս խօսքերէն թէեւ բարկացաւ, սակայն կրցաւ ինքզինքը զսպել եւ ամենայն պաղարիւնութեամբ պատասխանեց։

— Շնորհակալ եմ Ղուկաս էֆէնտի, ես ձեր կարծածին պէս անգործ չեմ, շատ լաւ պաշտօն մը ունիմ եւ այնպիսի հաստատութեան մը մէջ ուր դուք որեւէ կերպով չէք կրնար վնասել ինծի։ Եթէ այդ խեղճ կիներուն վիճակովը կը հետաքրքրուիս, պարզապէս կարեկցութենէ մղուած ըլլալուս համար է, որովհետեւ մեզէն կը ճանչնամ իրենց վիճակը. ուստի նորէն կը երդնիմ մէկ կողմ դնենք ունայն խօսքերը և իրրեւ լուրջ մարդիկ իրարու հետ տեսնուինք։

— Բայց դուն ոչ է հանգամանք չուներ այդ խնդրին խառնուելու... արդէն խնդիր ալ չկայ, փութաց ճշդելու Ղուկաս էֆէնտի, խեղճ աղայ մը բերեր մեր դրան առջեւ ձգեր էին, հետը նամակով մը, իմ ալ խղճիս դպաւ, ուզեցի դրամական օգնութիւն մը ընել։ պարզապէս բարեգործութիւն մը, և ասոր համար քանանան իրենց տաւոր զրկեցի։ բայց հիմա կը տեսնամ կոր որ պարզապէս քիթս բռնել կ'ուզէք կոր, այնպէս մը ցոյց տալով որ իբր թէ այդ նորածինը իմ հարազատ զաւակս է, թէ մայրը ես գլխէ հանած եմ ելեն։ Ատոնք անվայել բաներ են, բարեկամ, և այդ տեսակ դրամատրութիւններ ընողներուն համար մասնաւոր պատիժներ ալ կան և բաւական ծանր. ուստի ասոնք քեզի հասկցնելէ ետքը, հիմա օտաւասի իմ վերջին խօսքս. եթէ իրրեւ զուտ ողորմութիւն կ'ընդունիս զայն՝ ինչ որ է, ինչ որ չէ, ինչ որ ինչ ինչ է՝ ան ալ պարզապէս իրեմս դպաւ անոր համար էր. արդէն եթէ ինձի մնար, գուցէ չէի ըներ, բայց կինս շատ պնդեց, ես ալ չդիմացայ, անա՛ եղելութիւնը. ուստի կ'աղաչեմ, խօսքը կարճ կապենք, հոս գերծի տեղ է, և ամէն մարդ զբաղում ունի, դուն ալ, քանի որ կ'ըսես թէ գործի տէր ես, ի՛ւր գործիդ դնա՛ ու ա՛լ չխօսինք ասոր վրայ։

— Նախ ըսեմ որ ես ինքնաբերաբար չեկայ, այլ դուք տերտերը զրկեցիք ու խնդրեցիք որ դամ։ Յեսոյ Ղուկաս էֆէնտի, լա՛ւ մտիկ ըրէ՛ք, մենք թերեւս օրէն համբայ չենք եկած և ըրածնիս գիտենք։ Դուք ուշի՞ ալ ուրանաք թէ այդ զաւակը ձերը չէ, մենք կրնանք այս մասին վկաներ հանել ձեր դէմը։ Նախ՝ կայ աղջկան վկայութիւնը, յեսոյ Միքայէլ ազան զոր խոստովանցուցած և իր խոստովանքն ալ քանի մը անձերու ներկայութեան սարքրել տուած ենք։ յեսոյ կայ նաեւ Վասիլին վկայութիւնը որուն տունը կատարած եք ձեր բռնաբարումը։ ասկէ զատ նոյնիսկ փնտռտելինը գտանք այն կառապանը որ ձեզի մինչեւ Գոնամառէի քով տարաւորդած է այդ երեք շաբթի օրը։ Կը տեսնաք որ ամէն բան տեղն է տեղօք գիտեմ կոր և պէտք եղած տեղն ալ կրնամ ապացուցանել, որովհետեւ բոլոր վկաները ձեռքիս մէջն են...։

Սերգիս լուռ։ Վաճառականը այս անակնկալ յայտնութիւններէն չփոթած էր։ Յայտնի կ'երեւար որ երիտասարդը չէր տար, քանի որ իր ամէն բաները բացարձակ ճշմարտութիւններ էին և այդ պարագային վաճառականն դիրքը շատ կը խախտէր. ուստի խոնարհութիւն հաստատեց լեզուն փոխել։

— Աղէ՛կ, ըսաւ, ենթադրենք որ յաղթած էք ինծի դէմ այդպէս ուստ ու ասխալ վկաներ ճարել և ես ալ իրրեւ ընտանիքի տէր, պատուաւոր մարդ, չուզելով գայթակղութեան տեղի տալ, ձեզի հետ պիտի համաձայնիմ։ Ինչ է ձեր պահանջումը...։

— Տ. Կիրակոսը արդէն ձեզի իմաց տուած ըլլալու է Էլպիս հանրմի և Օր. Շուշանիկի ըսածները, պատասխանեց երիտասարդը։

— Ի՛նչ. հինգ հարիւր ոսկի կ'ուզէ՛ք որ տամ, ուր տեսնուած է տառնկ բան, զարմանալի բան...։

— Կարծեմ թէ, խեղճերուն պահանջումը չափազանց չէ, պէտք է մտածել որ այդ գումարով թէ՛ մայրը պիտի ապրի և թէ զաւակը մեծնայ ու կրթուի։

— Ինծի՞ ինչ...

— Առիթս Վաճառականն ասոնը երթալէ առաջ մտածելու էիք։

Վաճառականը խաժա նայուածք մը ուղղեց երիտասարդին, իր հարուստի ու ազդեցիկ մարդու դիրքին հանելէն ի վեր առաջին անգամն էր որ մէկը կը համարձակէր իրեն դէմ այսպէս անվերապահօրէն խօսելու և Սերգիսի յանդգնութիւնը զինքը կը չփոթէր, այն ատենն որ չէր կրնար պէտք եղածին պէս իր խօսակցին բերանին չափը տալ։

Սերգիս ղդաց իր դիմացինին հոգեկան վիճակը, վարանումը, որ գրեթէ երկիւղի կը հասնէր։

Ինծի նայէ՛, Ղուկաս էֆէնտի, գաղեց ձայնը բարձրացնելով կա՛մ այդ անմեղ աղջկան գոնացում կուտաս և կա՛մ վրատ եղիր որ քու արժանաւոր պատիժդ կը տանաս։

— Կամաց խօսէ՛, ապա, քովի տունեակը մարդ կայ, կ'իմանայ, ըսաւ վաճառականը։

— Ես մէկէ մը քաշուելու բան չունիմ, արդեն դա մը կը պաշտպանեմ, հեռուաւոր կնամ բարձրաձայն պոռալ, գաղեց Սերգիս։

(ՇԱՐՈՒՆԱԿԵԼԻ)

ՏԻԿԻՆ ԷՏՏԻԻ ՄԱՀԸ

Քրիստոնեական գիտութեան եկեղեցիին հիմնադիրը և մեծ քանանայապետուհին Տիկ. Էտտի մահու Միաբաղ Նահանգներու մէջ, 89 տարեկան հասակին մէջ։ Տիկին Էտտի տղայութեան տարիներէ իսկ մեծ եռանդ միաբիբլիական, ուսումնասիրեց փիլիսոփայութիւնը, արուեստներուն ու բարոյական գիտութիւնները և 1879ին սկսաւ իր Քրիստոնեական գործը որ հիմնուած է սա սկզբունքին վրայ թէ հոգին ամէն ինչ և նիւթը ոչ մէկ բան է, թէ հաւատքն է միայն որ կը փրկէ և կը բժշկէ մարդը։ Բազմաթիւ գործեր հեղինակած է որոնց ամենէն ծանօթը Գիտութիւնն ու առողջութիւնը Ս. Գիրքին միջոցաւ անուն գործն է։ Դրական գիտութեան հակառակ էր իր վարդապետութիւնը, որ կը որդեցնէ թէ մեր խորհած բանը միայն գոյութիւն ունի և թէ ինչ որ կը տեսնենք, կը լսենք և կը հաշուենք գոյութիւն չունին։ Տիկ. Էտտի Միացեալ Նահանգներու մէջ կրցաւ իր գաղափարին շուրջը հաւաքել մէկ միլոնի չափ հետեւորդներ որոնց մեծ մասը կիներ էին. իր գիրքերը ծախելով կրցաւ մեծ հարստութիւն մը դիզել։ Այս նկեղեցին պիտի կառավարուի ասկէ վերջը Վարչական Խորհրդեան մը կողմէ։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Լոնտոնէն 25 Նոյեմբեր թուականով կը հեռագրեն. «Այսօր ընտրուեցան 143 ազատական, 191 միութենական 26 ալխատաւորական, 45 Ռէտմոնտի կուսակցիներ։ Ազատականներ՝ չուեցան 13 անգամ. Միութենականները 19 և ալխատաւորականները՝ չորս։ Ընտրուողներուն մէջ դան արտաքին գործոց երեսփոխանական խորհրդեան Գ. Վուտտ և ալխատաւորական կուսակցութեան նախագահ Գ. Գարնէս։

ՄԱՀԱՓՈՐՁ ՍՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Նոյեմբեր 20ին, կէս օրէ վերջ ժամը երկուքին երբ Սպանիոյ նախագահ ներքին գործերու նախարարը, Լա Սիէռվա կառք կը նստէր, հարցրդրան երթալու համար, մարդ մը երկհրաւաձեան տարձանակով մը վրան յարձակեցաւ։ Այս մարդուն անունն է Սան Միլլան և 26 տարեկան է։ Հարցաքննիչ դատաւորին յայտարարեց որ Պարչէլոնայէն յատկապէս եկած էր, Գ. Մորան և Սիէռվան սպաննելու, զորս հայրենիքի թշնամի կը նկատէ։ Դիտաւորութիւն ունի եղեր ռումբ մը լինելու, սակայն չէ կրցած չինել, այդ բանին անհրաժեշտ եղող լիուսն բէղէթան չունենալուն համար։

500 ՄԱՐԴ ԹԻՆԵԻՐՈՒԱԾ

Պերլինէն կը հեռագրեն թէ 500 Նիւռնբարգ զինուորներ հիւանդացան գետնախնձորէ լինուած աղցան կերած ըլլալուն համար։ Սակայն մամուլը չգսար թէ այդ զանդրերը մանկարնով թէ ասիա սէպասուիզով պարարտուած ըլլալուն համար էր։

ԱՆՃԱՐԱԿ ՈՐՍՈՐԴ ՄԸ ԵՒ ՅՈՐՁ Ե ԹԱԳԱՒՈՐԸ

Նոյեմբեր 20ի իրիկունը միայն հասկցուեցաւ թէ Յորձ Թագաւորը քիչ մնաց որ ընդհաս լարթաս Ուինսորի մէջ։ օրի ասկալի արկածի մը զոհ երթար։ Ժամանակը շատ ուշ էր և Թագաւորը դեռ կէս մթութեան մէջ կ'օրօր, երբ հրացանի հարուած մը պայթեցաւ. դնդակը ասկելով անցաւ Թագաւորին ականին շատ մօտէն։ Թագաւորը իսկոյն տրտնջութիւնը դադրեցուց և այս մասին իր հրաւիրեալներուն բան մը չրաւաւ, բայց կը կարծուի թէ դնդակը արձակողին ոմն ելլալը հաստատ է։

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Գ. ՆՇԱՇԵՐՋԱՆ 13ՐԴ ԵՒՍՏ

ԿՐԹԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

ԶԷՏՔԵԷԲ ԹԷՆԳԵՐԸ

ԻՍԼԱՄՆԵՐԸ ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ

Ժամը 6ը 20 անցած բացուեցաւ նիստը։

Հազզը փաշա (չարանակելով).— Հաւրանի վրէն գործողութիւնները սկսան, բայց դեռ վերջնական բան մը չեղաւ, որովհետեւ որոշ իրողութեան մը առջեւ չենք գտնուիր։ Կարգ մը երեսփոխաններ կրթական հարցը խնդրոյ առարկայ ըրին, ինչպէս նաեւ հանրօգուտ շինութիւնց նախարարութեան և միւս նախարարութիւններն ալ։ Ասոնց մասին դիտողութիւններ ըրին։ Ուսուցիչներ փոխած է եղեր նախարարը, դիրքերը բան մը չեն արտերեր, դպրոց չի բացուիր եղեր հոն, որոնք բրեան։ Դանիէլեան ընդհանուր քաղաքականութեան հետ առնչութիւն չունին, ասոնց մասին կարելի է հարցանիլ ուղղիւ։ Բայց Տալլէֆ և Գալօ էֆէնդիներ կարեւոր դիտողութիւն մը կ'ընեն. թէ՝ կրթական նախարարութիւնը ապօրինի միջամտութիւններ կ'ընէ ոչ-իսլամներու կրթական գործին։ Սամսունարտեանի մէկ օրագրը կ'ըսէ թէ՝ կառավարութիւնը իրաւունք ունի ընդհ. հսկողութիւնն կատարելու օտ. վարժարաններուն վրայ։ Երկու տեսակէտով իրաւունք ունի հանկալու թէ՝ ինչ կանոնի կը դասնայ այդ վարժարաններուն մէջ. այդ տեղերէն ելլողները պէտք է հարնեսէք և լաւ քաղաքացիներ ըլլան և գիտնան պետական լեզուն, որպէս զի ապագային օգտուին։ Կառավարութիւնը կը փափաքի որ տրուած դասատուութիւնը հաւասար ըլլայ, կ'ուզէ որ որոշ նախ որոշին Օսմ. պատմութիւնը, կառավարութիւնարդէն իր բացած դպրոցները կունայ քննել, բայց ոչ-իսլամներուն ալ պէտք է քննել, և հանկայ թէ ինչ կայ վարժարաններուն մէջ. պէտք է գիտնանք թէ դասերը ինչպէս կ'ուսնդուին, հա չեմ կրնար երթալ և քննել, առնչ ինչ կ'ելլէ, սոր դէմ քիչ մը չատ թէկուզ ը ոչ-իսլամներ, բայց առով կրօնական առանձնայնորհումներ երբեք չեն վնասուիր. սոր մէջ երբեք ես վնաս մը չեմ տեսներ։

Բանչ Տորեմ.— Սոր դէմ առարկութիւն ընող չկայ, այլ կարգ մը կէտերու մասին է մեր դիտողութիւնը։

Հազզը փաշա.— Առանձ կարելի է կարգադրել ինծի և կրթական նախարարին դիւմ ընելով և հեռաւոր պատճառ մը չկայ այդքան մեղադրելու կրթական նախարարը։ Հանրօգուտ շինութիւններու մասին խօսեցան. վէնիպի էֆ. բան որ երբեք բան մը չէ եղած. Զօրոպա էֆ. բան թէ՝ երկրին ամէն կողմը ճամբաներ և երկաթուղիներ պէտք է շինուին, իսկ Գալօ էֆ. այդ առթիւ բան թէ՝ նախարարութիւնը ծրագիր չունի։ Նախ քընննք թէ՝ հոս ճամբայ չի շինուեցաւ կ'ըսեն, ճիշդ է. ո՛չ (հոս կարգաց տրուած մեկնաբանութիւն և շինուած ճամբաներուն, նաւահանգիստներուն և կամուրջներուն ցանկը)։ Զէթքերի ծրագիրին գալով չատ կարեւոր է ու օգտակար. բայց մէկէնմէկ կարելի չէ գործադրութեան դնել, անհրաժեշտ է քննել. եթէ Զէթքերի ուզածին պէս մեծաչորս ալիքով 2000 քիլոմէթր տեղն վրայ շարունակի 80,000 քիլոմէթր դեռնի վրայ գանուած հանքերը 18 տարուան համար ձեռք հանած պիտի ըլլային։ Ըսի որ մենք հոն յարգի հանքեր ունինք, որոնք թէեւ չահաբեր են, բայց չենք կրնար չահագործել քանի որ փոխադրութեան մէջեղ չունինք։ Հետեւաբար նախ պիտի ճշդենք սա պարագան, գծին երկու կողմը գանուած հանքերը չահագործուի հանքերու մասին չինուած յատուկ կանոնագրին համաձայն։ Երկրորդ պարագայ մըն ալ կայ թէ՝ երկաթուղին որ տեղէն պիտի սկսիս Այս մասին անհամաձայնութիւն մը կայ Պաղատի երկաթուղիին և Զէթքերի միջեւ, թէեւ ամերիկեան կառավարութիւնը խոստացած է ինք համաձայնութեան մը յանգիլ այս մասին Պաղատի երկաթուղիի ընկերութեան հետ։ Կը յուսամ որ այս երկու եղբարը կը ճշդուին և ամերիկեան դրամագլուխը հոս կը մտնայ, որուն կը փափաքինք։ Բայց մենք ունինք նաև ամերիկեան կառավարութեան հետ ուրիշ խնդիր մը։ Ամերիկեան յանգապառ նպաստակ մը օտ. դատարաններու առնելու չի դատուիր պայմանագրութեան մը համաձայն, և առով չատ մը դժուարութիւն ներու կը բաղխինք. կը յուսամ որ այս կէտն ալ պիտի կարենանք ճշդել և երկաթուղիի պայմանագրութիւնը պիտի յաջողինք ձեզի բերել նպաստաւոր պայմաններով։ Եթէ երեսփոխան ալ խօսեցան գործաւորական հարցին շուրջը. Վլախօֆ և Վարդէս էֆ. որոնց երկուքն ալ ընկերվարական են. բայց պէտք է անիկա պէս ըսեմ որ, արդէն իսլամներ իրենք ընկերվարական ընկերվարականներ են, այնինքն ունեցողը պէտք է օգնի իր նմաներին և հեռաւոր Եւրոպայի նմանելու պատճառ չունին։ Եւրոպայի մէջ գործաւորը ուրիշին ալխատութեան արդիւնքը կ'ուլայ, սակայն ալ նկատ առէք։

Վլախօֆ.— Ասիկա ընկերվարութիւն չէ, այլ սապոթաժ է...

Հազզը փաշա.— Ճիշդ է որ հոս գործաւոր կայ, բայց կարելի չէ. մեկէն ի մէկ ձեր բան ընկերվարութիւնը գործադրել, հոս հիշդ է որ պէտք է արդիւնի գործաւորին դէմ ի գործ դրուած կարգ մը կեղեքումները։ Կառավարութիւնը համաձայն է երկու երեսփոխաններուն և կ'ուզէ որ գործաւորին համար լարկ առաջարկներ բլլան։ Ասոնց բարութիւնն ալխատուած և սոր համար պիտի խնդրեմ որ, քանի որ առով կը զբաղին իրենք, քննեն։ Ինչ որ պէտք է առաջարկեն կառավարութեան գործաւորներու հանգստութեան համար։ Բայց ասկաւն կանուխ է անոնց տալ կարգ մը գործարանի ազատութիւններ, որոնք կրնան վնասել թէ՝ երկրին և թէ իրենց։ Բոլոր երեսփոխանները ընդհանրապէս խօսեցան Ալպանիոյ խնդրին վրայ և ըսին թէ կառավարութիւնը չատ խիստ վարուեցաւ Ալպանցիներուն հետ, ըսին նաև թէ զէնքերը պէտք չէր հաւաքել։ Մանաւորապէս Ռիզա Թէվֆիք պէյ ըսաւ թէ Բարիզի մէջ ամէն մարդու գրպանը րէվոլվէր մը կը գտնուի. բայց արդեօք Բ ռիզի կամ Գալօյ փողոցներուն մէջ հացագործներն կը պատին. հանգարտաբար այդ կողմերու անդորրութեան և նոր կառավարութեան գոյութիւնը հաստատելու համար անհրաժեշտ էր որ զէնքերը հաւաքէինք։ Հասան պէյ իսոած ճառը թէեւ չատ տխուր բայց կը կարծեմ որ պիտի չատ դէշ ազդեցութիւն պիտի ունենայ ինչ որ ինքն ալխատիցներուն վրայ եւ վրէժխնդրական զգացումներ պիտի արթնցնէ անոնց մէջ։ Զօրոպա էֆ.ն ալ սոր մասին խօսքեր մը ըրաւ։ Ես պիտի աղաչեմ որ երեսփոխանները քիչ մը ուշադիր ըլլան իրենց խօսքերուն։ Արդեօք Անատոլիի մէջ երբեք զինուոր չէ՞ զրկեր։ Ֆէտերիներու վրայ զօրք չէ՞ զրկուած։ Ֆէտերիներու խնդրին առթիւ, նոյն իսկ Մրճատ փաշայի օրով։ Ինչո՞ւ այսքան իրար կ'ուզեցին Ալպանացի երեսփոխանները Ալպանիա զինուոր զրկուելուն համար, ինչ կայ զարմանալիք. հոն քիւրտեր ալ եթէ ըլլային, նոյն բանը պիտի ընէին։ Մենք կ'երթանք և մեր տեղը կուգայ ուրիշ մը. բայց վրէժխնդրական տանկ միտքեր մի՛ ներարկէք. գուցէ մը հոր դէմ այդ տեսակ զգացումներ ունենալու չէ (Հասան պէյ կը բողոքէ)։ Լսուեցաւ նաև որ մարդ ծեծուած է. կառավարութիւնը երբէք օրէնք պաշտպանի հրահանգ տուած չէ որ մարդ ծեծեն։ Գալով Տալլէֆ Զօրոպա, Գալօ էֆէնդիներու այն խօսքերուն թէ՝ կառավարութիւնը տարեր ալգով կը դիտէ Գալիկար և Ցոյն ցեղերը, բոլորվին կը հերքեմ այդ բանը, քանի որ ասոնք է որ վնաս առաջ կուգայ եւ օգուտ երբեք։ Ուրիշ երեսփոխաններ ըսին թէ՝ ինչ չի՞ համար աղքատ եւ մերկ իսլամ գաղթականներ կը բնակեցնէք Բասմէլիի փողոցը. կարեմ աղքատ չեն այնպէս, բայց եթէ ըլլան իսկ, Գալիկարներն ու Ցոյները անչուշտ կ'օգնեն։ Ասկէ դատ կ'ըսուի թէ՝ Գալիկարներուն և Ցոյներուն հողերը անոնց կը տրուին և. բոլորվին կը հերքեմ եւ անցեալ տարուան ըսածս կը կրկնեմ, թէ այդ գաղթականները հոգ կը բնակեցնենք որպէս հեռու ասոնք վարժուած են այդ կլիմային և չունք դնար բնականաբար բնակեցնել Առանալ, Հավրան և Ամարիոյ կողմերը։ Մինչեւ հոս ներքին խնդիրներն էին. ասկէ վերջ խօսելիքներս արտաքին քաղաքականութեան և փոխառութեան կը վերաբերին։ Բարի թէ կառավարութիւնս վաճառագործներ։ Փոխառութեան առթիւ երկու կողմէն դատապարտեն մեզի ասա ինչը՝ լիրանա Ցրանսայի մէջ կնքել և երկրորդը կարեւոր գումարի մը վնասը։ Կ'ըսեն որ Մարիէ Նաղարին Օսմ. Պանքային հետ կրնար այս փոխառութիւնը կնքել, ցոյց տալով մաքսային հասոյթը։ Նախարարը Բարիզի մէջ փոխառութեան մասին ոչ մեծն ալարի տարքը ցոյց տուած է, այլ եւ մաքսային հասոյթները։ Բայց Ֆրանսայի պայմանները չէինք կրնար ընդունիլ, նկատելով որ Ցուզուէր առով եր հոգ է ներկայացուցիչ մը դնել ընդհանուր հաշուակալութեան գիւանին մէջ։ Իմ անձս ալ այս խնդրին մէջ խնդրոյ առարկայ եղայ, իմ Դուսանիայէն անցնիլս ալն, բայց ըսի եւ կը կրկնեմ թէ՝ այս ամէնը կարգ մը թերթերու հնած ալ մուկն է, որուն պէտք չէ կարեւորութիւն տալ. մենք կը պահենք մեր բարեկամութիւնը Ֆրանսայի հետ, որովհետեւ եթէ վնասող մը կայ, տարիկ Ֆրանսա չէ որ պիտի ըլլայ, այլ մենք։ Իսկ Անգլիոյ հետ երբէք դրդ չունինք։ Կ'ըսեն թէ՝ Գեր մանիայէն երկու զրահաւոր առած ըլլալ նուա համար կիւճեմիթ եղեր է. ինչո՞ւ, ուրախ եմ որ հոս այս մասին խօսք մը չեղաւ։ Հիմա խօսքս լմնցած է. բայց եր բէք չպիտի պատասխանեմ սոր անոր հարցումներուն։ Հ. Գալանեան էֆ.ի յարուցած սէպ խնդրին մասին կ'ուզեմ խօսիլ, գերիներու խնդիրը, շատ մը տեղերու մէջ գուրա քաշեցինք, գերիներու ալ և լաւ եւ տերեր եկան ըսին որ անոնք մեր գերիներն են, բայց մենք որոշում մը ունինք և ամէնքն ալ առնուսորսի օս մանցի նկատելով զինուոր առնինք։ Գալով արտաքին քաղաքականութեան, որդէն երեսփոխաններու շատ մը հարցումներուն անմիջապէս պատասխանեց արտաքին գործոց նախարարը։ Ըսին նաեւ թէ օտ. կառավարութիւնը եւրոպայի բարեացակամութիւնը չի վայելեր. ոմ կ'ըսէ, ոմանք կարելի չէ չսիսել թերթերուն մէջ դրուած լուրերուն վրայ։ Անոնք այսօր գրեն և վաղը կը հերքեն։ Դարձեալ կը յայտարարեմ թէ՝ բոլոր ազերութիւնց հետ բարեկամական են մեր յարաբերութիւնները, մենք ճշմարիտ և անկեղծ քաղաքականութիւն մը կը հետեւինք։ Օսմ. կառավարութիւնը եղիւ մեծ զինուորութիւններու այս կամ այն կողմն յարելու պատճառ մը չունի, քանի որ օտ. կառավարութիւնը այդ երկու համաձայնութիւններեն մէկուն յարելու պատճառ չունի։ Գալիանան քաղաքականութեան մասին խօսելով Ֆէրիտ պէյ բաւ թէ՝ կառավարութիւնը ունի բարեկամութիւն կը մնայ Գուլկարիոյ հետ, քան Բուլկարիոյ հետ։ Ես կը վստահեցնեմ Ֆէրիտ պէյը որ երբէք առանկ բան մը չի կայ։ Բուլկարիոյ հետ դեպ երբէք ոչ և է մտնուոր նպատակ մը չունինք, միշտ բարեկամ ենք և եթէ քիչ մը պաղութիւն կայ, սորը ալ պատճառը ուրիշ բան չէ. եթէ ոչ կրեսէի խնդիրը։ Հագզը փաշա խօսելով նաև Կրեսէի վրայ, դարձեալ զգուշութիւնը թէ՝ վեհապետական գերիշխանութիւնը կը մնայ միշտ և թէ Կրեսէի խնդիրը վերջնական կերպով պիտի կարգադրուի մեծրա և այս առթիւ կարգաց վերջին անգամ Հանրայի հիւպատոսներուն կողմէ Կրեսէի իսլամ երեսփոխաններուն ուղղուած խօսքերը։ Հագզը փաշա իր ճառը վերջացուցը ըսելով. «Մենք կը կարծենք թէ՝ կրցած ենք կառարել մեր պարտքը և ինչ որ պէտք էր ընել, ընենք։

Հանդիսաւոր ծափերու մէջ վար իջաւ բեմէն Հագզը փաշա, չորս ժամ մեծ խօսելէ յետոյ։

Հալիլ (Մէնթէշէ).— Ընդդիմադիրներ երեք օրէ ի վեր խօսեցան, կառավարութիւնն ալ պատասխանեց. հետեւաբար կը խնդրեմ որ շատաթ օրուան նիստին մէջ քիչ մըն ալ մեզի խօսք տաք որպէսզի ի նպաստ Դանիէլեան խօսինք։

Նիստը փակուեցաւ ժամը 9.20ին։

Այսօր ընդհանուր նիստ. ընդհանուր տրամադրութիւնը այն է որ Դանիէլեան այսօր վճռանութեան քուէ պիտի տանայ։

Գրիֆար

ՆԵՐՔԻՆ ՊԵԱՆԵՔԸ

ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ ՔԱՂԱՔԻ ՄԸ ՎՐԱՅ

ԶԻՆՈՒՈՐ ԵՒ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ ԿՈՏՈՐՈՒԱՆ

Երուսաղէմէն ազի օրուան թիւով հեռագիր մը կ'ըսէ. «Ցուցաց Պատրիարքարանը հասած հեռագրի մը համաձայն, պէտէվի ցեղերը Թէրաք քաղաքին վրայ յարձակում գործած են, իրենց չէյխերէն մէկը մահուան պատիժին ենթարկուած ըլլալուն համար։ Յարձակողները կոտորած են պահակազօրքը և 100է աւելի զրահներներ։ Ապատամբներուն ձեռքը կը գտնուի քաղաքը։»

ՅՕՆ ՅԷՐ ԿՕԼՑ ՓԱՇԵՆ

ՆԻ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

Դեմոնսթրատիական ընկերութեան մէջ զրաւոր Յօն ատր Կոլց փաշա ասնախօսութիւն մը ընելով պարզած է Երիտասարդ Թուրքերու կացութիւնը։ Զօրաւորը կերպով համոզուած է թէ Թուրք մեծ յեղափոխութիւնը տեւականօրէն բարեբաստիկ արդիւնք մը պիտի ունենայ։ Ներկայ կացութիւնը, զրաւորին կարծիքով, դժնդակ ցնցումներու։ Սա իրաւ է որ դրժգոհներ կան, բայց հին-Թուրք կուսակցութիւնը բոլորովին ոչնչացած է փափագելի է որ, յարած է Յօն տէր Կոլց փաշա, Թուրքիա ընդունի նախարարներ տասպիտ իրենց բան գործ ըրած մարդոց կողմէ, բան մը որուն համար Յ. ասի ներքին քաղաքականութիւնը ակնուվրայ կ'ելլայ։»

*** Նոյն Ֆ ալէ Բրեսսէ Յօն տէր Կոլց փաշայի մէկ նամակը հրատարակած է, որով գերման դրօշակը ի վեր կը հանէ օսմ. բանակին ալշնանային ռազմագործերուն գոնացուցիչ արդիւնքները և Սուլթանին կ'ուղղէ ուղեւորութիւնը, զոր քաղաքական մեծ կարեւորութիւն ունեցող դեպք մը կը համարէ։ Գալով օսմ. նաւատորմին, Սրիտասարդ Թուրքիա նոյնքան գործունէութեամբ կ'ուշադրի անոր բարւոքման։ Յօն տէր Կոլց փաշա կ'ըսէ թէ կ. Գալոյ մէջ իրաւարար գանուելիութիւն կը յայտնուի ձեռք բերուած արդիւնքին համար, որուն մէջ մեծագոյն մասնակցութիւնը ունի արդի կառավարութիւնը։

ԴԱՆԳԻՆՑՈՒՑՈՒԱԾ ԹԵՐԹԵՐ

Ընկերվարական կուսակցութեան օրգան Ինսանիյէթ անուն թերթը գրգռիչ յօդուած մը հրատարակած ըլլալուն համար Պատրարքարան Առեանի կողմէ դադրեցուցուած է։

*** Եշքէ ժաղրաթերթին յանդգնող Ֆիկար թերթն ալ խափանուեցաւ արգելուած որոշման համաձայնութիւնը, որով դադրեցուցուած լրագրի մը արտաքերը չի կրնար նոր ուրիշ լրագիր մը հրատարակել մինչեւ որ խափանուած թերթին վերջանի հրատարակութեան ժամանակը արտօնութիւն չարտի։

*** Տէ օգրաթ կուսակցութեան օրգան Հիւր-Մէսիէնէթ թերթին արտօնութիւնը ջնջուած է։

*** Գայմ ժաղրաթերթը արտօնութեան հրատարակելու։

ԳՈԼՍԵՐԱՆ

Գոլերայի դէպք մը պատահած է Մէսուրիի զրանուորին մէջ։ Նաւային զինուորները քարանթինայի ենթարկուած են և այդ մարտանոցը առողջապահական լաղթայի տակ առնուած է։ Մոսկայ Ուիլիմ փաշա զրանուորին մէջ կը գտնուի։

*** Նոյեմբեր23ին մինչեւ 25. գոլերայէ 3 դէպքեր պատահեցան մայրաքաղաքի զինուորական հիւանդանոցներուն մէջ։ Մէկ դէպք ալ Ռումելիի զինուորներուն մէջ։

ԳՈՒՄՐՈՒՆՈՎԱՅԻ ՆՂԹՈՒՆԱՓՈՐԸ

Լրագրերները ծանուցած էին թէ Գումրուովայի եղեռնափորձին հեղինակները ձերբակալուած են։ Սելանիկի Զէման թերթը կ'ըսէ թէ այդ լուրը կանխանա է։ Գանի մը ձերբակալութիւններ եղած են, բայց եղեռնափորձին հեղինակը չէ գտնուած տակաւին։ Գալանական քրնութեամբ ստացուած է որ եղեռնափորձին օրը ուղեւորի մը կողմէ Սքիւթարի Օսմանիէ օթելին վարձակալուած զանկին էֆէնտի մասուկ մը լանձնուած է։ Սելանիկ ղրկելու համար։ Էֆէնտի ֆոտք մը վարձելով դէպի Գումրուովայի ֆայրանը ուղղուած է։ Կառաբուկիք ձեւանկերութիւնները չգիտնալուն, յանձնակատարի մը միջոցաւ ըրած է ապրանքին տարբեր ձեւակերպութիւններ։ Առանց ուշ ըլլալուն, մթերանոցին մէջ դրուած է մնացեր։ Իրիկուան պայթումը առաջ եկած է։ Էֆէնտի 20 ֆունտ տուած էր այդ աշխատութեան փոխարէն։ Էֆէնտի չուզեր ուղեւորին անունը յայտնել։

ԿԱՅՍՐՈՒԻՆԸ ՍԷՍԼԻՆԻ ՄԷՋ

Սէյտ Իսրիս, իր մարդոց գլուխը անցած, Աֆիր գաւառին գլխաւոր քաղաքը պաշարման ենթարկած է։ Մանրամասնութիւնները կը պակսին։ Իսմայիլ Եհէնա ալ նոր ըմբոստութիւն մը կը պատրաստէ։ Կառավարութիւնը միջոցներ ձեռք կառնէ, ապատամբութիւնը իր սրբանին մէջ խեղդելու համար։

ՀՐՈՍԱԼԵՄԻՄԸՐՈՒՆ ԴԷՄ

Կառավարութիւնը նկատելով որ հրոսակները հեռացեմ կ'ուզեցան Սէյտ Նիկի, Մանասերրի և Գոռոմայի նահանգներուն մէջ, բացարձակ հրամաններ ղրկեց նոյն տեղերուն քաղաքային ու զինուորական իշխանութեանց, այդ շարժումին առաջը առնելու համար։ Ի մէջ այլոց ոստիկան զինուորներու թիւը պիտի աւելցնայ և մաւզերեան հրացանով պիտի զինուին։ Զօրամասերու թիւն ալ աւելցուցեալ ոստիկաններու, ոստիկան-զինուորներու և զինուորներու լրջուն պահակներ պիտի դնուին, հրոսակներու ամբոխին աւելի ենթակայ եղած վայրերը։ Թեւ զինուորական ու բացարիկ դատարանները վերցուած են, սակայն հանրային անդորրութիւնը խանգարողները և զէն ի ձեռին ձերբակալուածները անողոքաբար պիտի պատժուին։ Կառավարութիւնը նկատելով որ իր ներքոյ մասնութիւնը յաճախ իրրեւ ապարանքն և անկարգութիւն կը սեպնուի, որոշեց գործակատարներ գործել, յեղափոխականները զսպելու համար։

ԵՐԵՍԵՓ. ԺՈՂՈՎԻՆ ՇԱՐԺԸՆ

Թարգմանական նոր նատարանին, Երեսփ. Ժողովի ղղագրիչները վարձատրեան մը փոխանին Թուրք թերթերուն կուսային նիստին նկարագրութիւնը։ Նախագահ Անէյա Ռիզա պէյ լսելով այդ պարագան, ղղագրիչներուն արգիլած է այդ բանը։ Հետեւաբար, եբէկի Թուրք թերթերը, բացի Թանինէ, Ժողովին հանուռ նկարագրութիւնը ըրած էին։

ՍՈՒԼԹԱՆ ՄՈՒՐԱՏԻ

ԺԱՌԱՆԴՈՐԴՆԵՐԸ

Սուլթան Մուրատի ժառանգորդներուն կողմէ կառավարութեան դէմ բացուած դատը վերցաւ առէր օր։ Շերրի օրէն ի՛նչ նեռնձայն, դատարանը վճռեց որ պանանլող կողմը ոչ է իրաւունք չունի Սուլթան Մուրատի հանար ամարշալ պանանելու, քանի որ իր ընծայ գումար մը յանձնուած էր Սուլթան Մուրատի։

ՏԷԿՈՒԻԺԻՍ ԱԼԱՇԱՆՈՅՈՒՆԸ

Թերայի ոմն ծանօթ վաճառական մէջ կարելի է գտնել ամէն կարգի գեղարուեստական առարկաներ, գեղարներ, ժամացոյցներ, ջուներ, յանձնապիկ քրիստալէ և երենոսէ ընտիր ապրանքներ, ընտիր տպիչներ ըմպելիներ։ Անոնք որ վայելուչ ոսոյն մը յարդարելու պէտք ունին, ամենայն վստահութեամբ դիմեն դիմել յիշեալ վաճառատունը, ուր գեղեցիկ և ճաշակաւոր առարկաներ պիտի գտնեն։

ԱՇԽՈՆՈՒՆ ՀԱՄԱՐ ԱՆՀԱՐԱԺԵՇՏ

Գեղասպատ հարի էֆ.ի համբաւաւոր գործատունը, Սուլթան Գալաթա, Օգէլար-Պազի, ամէն կարգի մեռազէ առարկաներու նորոգութիւն կը կատարէ և վերնիկազօծման ու կալվանօրլատիի գործերով կը զբաղի։ Թէ՝ արհեստաւորները և թէ ընտանիքները մեծապէս գոհ պիտի մնան յիշեալ գործատունը այցելելով, ուր մեծ խնամով կը նորոգուին ամէն կարգի արհեստական ու առանձին առարկաներ։ Անգործածելի մէկզի նեռուան ու ժամ գտնուած առարկաները այնպէս մը կը նորոգուին որ տեսողը կը խարուի, կարծելով թէ՝ գործարանէն նոր բերելի արտաւած են անոնք։ Այդ գործատունը դիմողները լիապէս գոհ պիտի մնան, տեսնելով որ առանց մեծ ծախքի նորի նմանող առարկաներու տէր կը դառնան։ Այդ գործարանին ծանուցումը տեսնել Գ. էջին մէջ։

ՀԱՄԻԷՅԻՆ ՄԻԼԻՈՆՆԵՐԸ

Գերլինի օսմ. դեսպան Օսման Նիզամի փաշայէ հասած հեռագիր մը կը հաստատէ այն լուրը, որով Վենարկ Առեանը վնասած է օսմ. կառավարութեան վերադարձնելու Ռումելիայի մէջ հատած ու նեցած միլիոնները։ Առաջին գործով պաշտօնատունը Գերլինի օսմ. դեսպանատունը հեռագրած է անմիջական կերպով կատարելու հարկ եղած ձեռնարկութիւնները, գրամը տեսնելու համար։

ԳԱՀՃԱՇԱՀՈՒՆ ԳԱՑԱՍԿԱՆԸ

Մերակոյտին դեր-նախագահ Ա. Սալա Մուսխեար փաշա և ձերակալատան Մէհմէտ Կալիպ ու Նուրի պէյերը կայս. պալատ երթալով Սուլթանին ներկայացան և Մերակոյտին կողմէ պարտաւորած գահանարին պատասխանը խոյսը մատուցին։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

ՌՈՒՄ.—Ապրի գիշեր, ժամը 1ուկէին ատենները, Սամարիա, արեւուտ Օսկիի խանութը, Էմիրեան-Գալատի Գարեգին Հաճի-Տօնիկեան անուն երիտասարդ մը բեվոլվէրով զայնանց Սարգիս անուն հմագիլացի քանամարդ պատանի մը որ նոյն արհարանին մէջ կը ծառայէր։ Տօքթ. Եւ. Եֆֆենտան և վիրաբոյժ Հայ Ալան վերատաս էֆէնտիները նամուսական դատմանները ընելէ առաջ, հոս վիրաւորը տանանցաց կը փոխադրուէր, համարեա մեռած։ Այս ոճրագործութեան յարձակումը կեանքի խնդիր մը կը կազմուր։ Ոչ դարձ անմիջապէս ձերբակալուած է և հակառակ պատասխան վկաներու բացայայտ յայտարարութեանց, ուրացած է իր մէջը։ Թեհեանամ կ'ըսէ թէ խանութի մը ծախսելուն հետեւանքով, Գարեգին ոչ ունէր Օնիկի նկատմամբ, բայց սխալմամբ անոր տեղերագրէ Սարգիսը զանանած էր։

ԵՐԷԿ ԱՌՅՈՒՆԱՆ ՀՐԴԵՀԸ.— Երէկ առաւ, Սիրքէճի հրդեհ ծագեցաւ, որ մտրիքի և հանէթիի երկու մեքանանոցներ ալրեցան։ Նուիրական մեծ վնաս կայ։ Ա պատճառական մէկ քանի ընկերութիւններ ենթակուած են։

ՈՍՏԻԿԱՆՆԵՐՈՒ ԿՈՒԻ.— Անցեալ օր, Գէյզէզի մէջ, ոստիկան-զինուոր մը կ'ուզէր Այի անուն մարդ մը ձերբակալել. սակայն իր ընկերը Էնվէր ուզելու կատարիլ այդ ձերբակալութեան։ Իր ընկերոջ ասինը առնելով յարձակեցաւ։ Այն ատեն միւսը մասէրի եղիւ հարուած պարպելով ծանրապէս վիրաւորեց Էնվէրը։

ԱՇՕՍՐԱԿԱՆՆԻՆ ՄԸ ՓԱՆՈՒՍԸԼ ԵՒ ՁԵՐԲԱԿ։ ԼՈՒՍԸ.— Ան էլ ասնուն մարդ մը, որ Սունա աքսորուած էր, վերջերս աքսորավայրէն փախչելով Գալիս եկած էր։ Անցեալ օր ձերբ ձեռք առաւ, ու Գալատայի Ասանի ոստիկանով, ցեկանս բերդաքշելութեան դատապարտուեցաւ։

ԲԱՐԻԶԻԱՆԱ

ՏՆՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ Ռ. Վ. ԻԷՐՍԻ ԸՆԿ

Բարիզիանայի տնօրէնութիւնը նոր արուեստագէտներ վարձած է, որոնք իրենց տեսակին պիտի ընեն այս օրերս։ Այդ արուեստագէտներն են Գլլա Էյսա՝ միջազգային սիրերգու, Սիլվիա Լէոնէ՝ Ֆրանսացի սիրերգու։ Կիրակի օր Շարրեն Ֆրանսացի երգիչը բեմ պիտի ելլէ։ Երեք լարթի Մօնթմարտրները իտալական տուէթ թեներ պիտի երգեն։ Գարշնանաբերգուներուն, Հարաւային Ամերիկէն, սպանական երգեր պիտի երգէ։ Ամէն գիշեր Նուագուէյքարի ձիկանները նուագախումբը ընտիր կատարներ պիտի նուագէ։

ՍԽԱԼԵՑՍ

Մարդուն մէկը, անցեալ օր, Բերա ելլալով վանասատուն մը կ'ուրթայ։ կարգ մը գնումներ կատարել յետոյ մարդը վանասատունէն գուրս կելլէ և ուրախութեամբ կը յառաջանայ Բերայի փողոցներէն, երբ սարիան մը կասպածի կը թալով, կը բռնէ անոր օձիքէն։ Մարդը, ինքզինքը արդարացնելու համար, վանասատան հացէն և ապրանքի գինը կը յայտնէ։ Ոստիկանը չուզեր հաւատալ որ այդքան ոսոյ ըլլայ ապրանքի գինը։ Ոստի երկուքը մէկտեղ վանասատան կ'երթան, ուր խանութպանը կը յայտարարէ թէ այդ տպրանքը իրէն գնուած էր խիստ ոսոյ գնով մը։ Ոստիկանը «խախտեցաւ» ը

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱՒՈՒՐ ՊԱՏՇԱՒԻ

Վերջապէս ծանր բեռ մը վերցաւ ազգին ուսէն։

Դուրեան Սրբազանի հրաժարականը երէկ Ազգային Ժողովի կողմէ ընդունուեցաւ։ Կուսակցութիւնները, նախապէս որոշած իրենց որոշումով, ձեռնպահ մընացին այս քուէարկութեան մէջ, ինչպէս արդէն որոշուած էր որ Մեան Զօհրապեան ծանօթ համաձայնութեան համաձայն։

Այսպէս ուրեմն, այդ ծանօթ համաձայնութիւնը ջուրը իրնկէն ի վեր ի դուրս քանի մը շաբաթ վատնեցինք, քանի որ ի վերջոյ եկանք յանգեցանք այդ համաձայնութեան երթալ։ Ուրեմն պայմանները, այն է՝ ընդունիլ Վարչութեան և Պատրիարքի կրկին հրաժարականները։ Մինթ լուսաբան չպիտի՝ բլլար այդ արդիւնքին հասնիլ համաձայնութեամբ մը, քանի որ առանց համաձայնութեան ալ նոյնը եղաւ։

Այսպէս ուրեմն, երէկուան նիստը ամուլ չանցաւ։ պէտք մը վերջապէս մէջտեղէն և ասոր համար վատահ ենք որ ամենէն աւելի գոհ պիտի մնայ Դուրեան Սրբազանը, որուն հրաժարականի խնդիրը կը սպառնար քար գարնանային մը դառնալ ազգին մէջ և ցաւալի երկպառակութիւններու տեղի տալ՝ չնորհիւ կարգ մը ամբոխավարներու դիտաւորեալ գրգռութիւններուն։

Դուրեան Սրբազանի անունը մաղ մնաց որ գուցէ եղարաբաստան արիւնով մը ապրաստուուէր, ու այդ գծէն հեռանկարը կը ցցուէր ամենուս աչքին։

Երեկուրնէ ի վեր ա՛լ ազատեցանք այդ մղձաւանջէն։

ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԺԱՂՈՎՆԵՐ

Ս. Դ. Հնչակեան կուսակցութեան Սամաթիոյ ժամանակագրը յառաջիկայ հինգշաբթի, նոյեմբեր 28ին, երեկոյեան ժամը 3ին (Ը.Ե.), Սամաթիոյ Սահակեան վարժարանի սրահին մէջ պիտի ունենայ հրապարակային ժողով։

Պիտի առնչուին ընկեր Հայրիկ Արամեանց։

Նիւթն է՝

Թուրքիոյ արդի քաղաքականութիւնը։

Կը հրաւիրուի երկոտ հասարակութիւնը օգտուիլ այս բանախօսութենէն։

*** Սամաթիոյ Ս. Ռամկավար կուսակցութեան Ակումբը յառաջիկայ շաբաթ երեկոյեն ութեան, ամէն շաբաթ երեկոյ ժամը 2ուկէսին (Ը.Թ.) առնիստութիւններ պիտի կազմէ լսարանին մէջ։

Նոյնպէս՝ ամէն օր երեկոյեան ժամը 10էն մինչեւ 4 (Ը.Թ.) լսարանը բաց է, ուր հասարակութեան համար տարատեսակ գրքերի կը գտնուին ամէն տեսակ հայերէն, ռանկերէն, ֆրանսերէն լրագիրներ և գիրքեր։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ստացանք Զարդարեան եղբայրներու կողմէ հրատարակուած՝ Լօժէն Սիւի տեղերահռչակ վէպին «Թափառական Հրեայ»ի առաջին հատորը. գին 6 դրչ.։

ՓՆՏՈՒՍՏԻՆ՝Դ

Այս առաւօտ լոյս կը տեսնէ վերջապէս «Գիւտաբին Տարեցոյցը», պատկերազարդ և ճոխ բովանդակութեամբ։ Բոլոր գրավաճառներու քով փնտռեցէք։ Գին չափազանց դիւրամատչելի՝ 6 դրչ.։

«ԿԱՄՈՒՐՋԻԼ»ՆԸ

Հրապարակ ելած է Ժիր Ֆրանսարի գրաքիւռնիին «Կամուրջի» վէպը Տիկ. Ագապի Ժ. Սայապալեանի գեղեցիկ թարգմանութեամբ։ Հեղինակուհին ծանօթ է իբրեւ նուրբ ու փափուկ գրիչ մը։ իսկ թարգմանիչը՝ արդէն ինքզինքը գրնահատել տուած է իր սիրուն ու հմայիչ բանաստեղծութիւններովը գեղեցիկ լուսաբան մը գրած է Գ. Ռուբէն Զարգարեան։ Կեդրոնատեղին է Շանթ ապարան, Ղալաթիա Գինը 3 դրչ.։

Ապրիլ Տիեզերքի Լուսոյի Գ. Զարեան եւ Զարեանունի՝ ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն դառնագէտ մահը իրենց մօր և մեծ մօր՝

ԱՍՐԻ ՏԻԿԻՆ ԱՐՈՒՍԵԱԿ ՆԱՐԼԵԱՆԻ

որ տեղի ունեցաւ հինգշաբթի օր մահը 11ին։ Յուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այսօր Բանկալթիի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցին։

Մահադդ չդնդանդներէն կը խնդրուի ներկայ իրը այն նկատել։

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ ԳԻՐՔԵՐ

Հետեւեալ նոր հրատարակուած գիրքերը 100ին 30 զեղչով կը ծախուին լրագիրներու գործակատար Ն-զարէթ Այվեանի քով. Գալա-Ալի ճատէսի թիւ 40։

Ելարզէ Սատուն՝ գին	30) հեղ.՝ Սմբատ
Բանէ Բանա՝ »	30) Բիւրատ
Բան Տարվերջ՝ »	30
Դազանիքմկ.Գոլեռ»	7½
Անին ծախուեցաւ՝ »	6
Զէյթունցի վրդ.՝ »	2

Գրավաճառներու համար առանց թղթատարական ծախքի։ Նոր կը հրատարակուի Թիատրոն, յեղափոխական և իրական պատմութիւն մը. 36 պրակ ընդհանուր գործին բովանդակութիւնն է 10 դրչ։ Այս գիրքերը կրնաք գտնել լրագրավաճառներէն։ 50-1

ԱԶԳ. ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎԻ ԵՐԷԿԻ ՆԻՍՏԸ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ ԸՆԴՈՒՆՈՒԱԾ

Գ-Թ ԳԷՍ ՅՑ ՔՈՒԷՈՎ

ՄԱՅՐ-ԴԻՒԱՆԻ ԵՒ ՎԱՐԶՈՒԹԵԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԱԶԱՏԱԿԱՆՆԵՐԸ Կ'ԱՌՆԵՆ ԿԸ ՔԱԼԵՆ

ՅՈՒՋՈՒՄՆԱԼԻՑ ՍԻ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՆԻՍՏ ՄԸ

Նիստը բացուեցաւ ժամը 2ի քառորդ անցած առնապահութեամբ Պարգեւ էֆ. Փափազեանի։ Ներկայ էին 68 երեսփոխաններ։ Սեփեան Գարեեան եւ Մի-ղա Մսերեան, կը բացակայէին նիստէն։ Իսկ Արէն Արաշնեան իր յանախակի ճամբորդութեան պատճառաւ կը հրաժարէր։ Ժողովը միաձայնութեամբ ընդունեց։ 19դդ նիստի տառնագրութիւնը վաւերացուեցաւ։

Հայրիկ Սրբազան դիւանին ուղղած գրով մը կ'ըսէր թէ՝ ասկէ երկու տարի առաջ առաջարկ մը բերած էր. Օսմ. Խորհրդարանին ներկայացնելու համար, յիշատակագիր մը հայկական դաւառներու մէջ բարենորոգումներ կատարելու համար։ Արդ կ'առաջարկէր որ դարձեալ այդ յիշատակագիրը ներկայացուի Ազգ. Ժողովին կողմէ Խորհրդարանին, առանձին յիշատակուելով ազգին բոլոր ցաւերն ու պէտքերը։

Սեհնապես.— Աւելի արդէն օրակարգին մէջ կայ, եթէ կ'ուզէք հոնէն անցը, քանի որ այժմէն չենք կրնար անով զբաղիլ։

Հ. Խճասարեան.— Երկու տարի առաջ Ժողովը կ'ուզէր որ այդ տեսակ յիշատակագիր մը արուի. բայց երկու տարի վերջ չեմ կարծեր որ այլեւս պէտք տեսնուի. քանի որ քիչ թէ շատ կառավարութիւնը գոհացում կուտայ. եւ հետեւաբար այս խնդրին մէջ պէտք է նոր վարչութենէ դիմում մը բերուի։ Բաղաք. Ժողովը եւ լեռայ անոր կարծիքը տեսնալու է.

Հ. Արամեանց — Կ'առաջարկեմ կենել իր նախորդին։

Մ. Կիւրեղեան.— Օրակարգին մէջ դնելը մոռացութեան դատապարտել ըսել է։

Հայրիկ Եպս.— Կը պնդեմ որ առաջնութիւն տրուի։

Որոշուեցաւ առաջնութիւն տալ այս խնդրին։ օրակարգ անցնելով։

Տօքթ. Թիւլեան դրով մը դիւանին կը հարցնէր թէ Ազգ. Երեսփոխան ընտրուած Աւետիս Սուրէնեանի խնդիրը ինչ եղաւ։ Մարկոս Նալբանեան նախաձեռնութեան դիւանին կողմէ խստացաւ յանդիմանուիլ նիստին բերել։

Խ. Սիմոնեան.— Մեր այսօրուան ընելիքը առաջին գործը պէտք է ըլլայ ընտրել նոր դիւան մը և հետեւաբար միւս յանձնաժողովներն ալ չեն կրնար աշխատիլ։

Գ. Փափազեան.— Աւելի մենք նոյն բանը յայտարարած ենք։

Հ. Խճասարեան.— Դուք իրրեւ օրէնքը լարգ. պէտք է քաշուիք քանի որ սահմանը կ'ըսէ թէ ժողովը բացուելուն օրը ամէնէն առաջ կը ձեռնարկուի Մայր դիւանի ընտրութեան։ Հետեւաբար իրրեւ օրէնքը լարգող երեսփոխաններ պէտք է նոր մայր դիւան մը ընտրենք։

Դ. Տեր-Մովսիսեան.— Բայց մենք կ'ըսենք որ դեռ տարեշրջանը աւարտած չէ և ապրիլին կը լմննայ միայն, հետեւաբար կարելի չէ առարկութիւն ընել։

Հ. Խճասարեան.— Դ. Տեր-Մովսիսեան սովորութեան կը հաւչի, մենք օրէնքին. հոս խօսողը օրէնքով խօսելու է. օրէնքը բարձր է սովորութենէն, պէտք է դիմանք ասիկա։

Ե. Շահրիկեան.— Ամէն անգամ որ նոր չրջանը կը սկսի, դիւանը գոյութիւն չունի այլեւս, և մայր դիւանը կը նստի իր աթոռը ու երդագոյն ու կրտսերագոյնը կը հրաւիրէ իրրեւ առժամանակեայ դիւան։

Դիւանը։— Մենք այդ պարտականութիւնը կատարեցինք։

Ե. Շահրիկեան.— Ես կ'առաջարկեմ որ անմիջապէս Դիւանը իջնէ և ժողովը առաջ երթայ Դիւան մը կազմէ, նորին ընտրութեան ձեռնարկելու համար։

Գ. Փալալեան.— Հիմա Դիւանը ան մոլեպէս կը գտնուի։ Այս ըսելով Դիւանը իրա իր տեղէն և նստաւ երեսփ. ժողովն մէջ։

Յետոյ բան օրինի երիցագոյնը՝ Ցարութիւն Մաստչեան՝ ատենապետ և կրտսերագոյնը՝ Զարեհ Խորասանճեան՝ ատենադպիր անուանուեցան։

Ժողովը անմիջապէս Մայր Դիւանի ընտրութեան ձեռնարկեց։ Քննիչ նշանակուեցան Գալէմքեարեան և Պալաքեան վրդ.ները և Մեկոյեան Լեւոնդ ու Տօքթ. Ճէլալեան էֆ.ները։ Քուէարկողներուն թիւն էր 84 և անուանական քուէարկութիւն կատարուելով 48 քուէով ընտրուեցաւ Մանուկ էֆ. Ազարեան, իսկ Սամփսոն Գաբաեան (21), Ցարութիւն Մաստչեան (3) Պարգեւ Փափազեան (2) և զանազաններ 3 քուէ ստացան։

Սեհնապես.— Խօսքը Մ. Հայկազնեան է. օրինական դիտողութիւն ունի ընելիք։

Մ. Հայկազ.— Այո՛. դիտողութիւն ունիմ ընելիք...

Ժողովը կ'աղմկէ. կը պոռան թէ քուէարկութենէն վերջը պէտք է ընէ դիտողութիւնը։

Վարդգես.— Դուցէ չատ օրինական և չատ կարեւոր դիտողութիւն մը ունի ընելիք. գուցէ ասով ընտրութիւնը վատ բան չնշանակէ. թոյլ տուէք որ խօսի։

Դարձեալ կ'աղմկեն. անգամ ալ մուկ կը բարձրանայ աշխատիլ։

Մ. Հայկազ — Ըստ օրինի Մանուկ Ազարեան չի կրնար ատենապետ ըլլալ. քանի որ տասը երեսէ բացակայած է։

Հ. Խճասարեան — Բայց նաեւ բան օրինի երեսփոխան մը հրաժարած կ'ը նշանակի այն տեղ. երբ Դիւանը երեք բացակայութենէ ետք ժողովին հաւանութեան կ'ենթարկէ բացակայող երես փոխանին խնդիրը։ Դիւանը Մանուկ էֆ. Ազարեանի մասին այդ տեսակ առաջարկ մը չի բերաւ. եւ ընտրուած ատենապետը մէջտեղ երեսփոխան է։

Հետեւաբար Առաջին Ատենապետ ընտրուեցաւ Մանուկ էֆ. Ազարեան 48 ձայնով։

Յետոյ ժողովը ձեռնարկեց Բ. և Գ. ատենապետներու ընտրութեան։

Քուէարկողներուն թիւն էր դարձեալ 84։ եւ ձայներու մէջ Բ. Ատենապետ ընտրուեցաւ Պարգեւ էֆ. Փափազեան 53 և Գ. Ատենապետ՝ Հայկ Խճասարեան 46 քուէով։ Իսկ Հրանտ Առաստուր ստացաւ 29 քուէ, Ս. Գարաեան 21 քուէ և Սրմբաս Քէսթիպեան 8 քուէ։ Կէս ժամ վերջը կատարուեցաւ Ա. Բ. Գ. ատենադպիրներու քուէարկութիւնը և ընտրուեցան Աբրահամ աբ. Յակոբեան 51. Օնիզ Զէֆէէ Սարաֆ 47 և Տօքթ. Թիւլեան 41. իսկ Ռուբէն Զարգարեան 28, Լեւոն Սեղբոսեան 28 և Ադեքսանդր Փանոսեան 26 քուէ ստացաւ։

Առժամեայ դիւանը իր տեղը հրաւիրեց նորընտիր դիւանը։

Գ. Փափազեան. կարճ բանախօսութիւնով մը իր ցնորկալութիւնը յայտնեց, յայտարարելով որ ինչպէս անցեալ անգամ այս անգամ ես պիտի պահէ իր չեղքութիւնը եւ խնդրեց ժողովէն որ օրինապահութեան սահմանին մէջ վիճաբանին, որպէսզի իր գործին ալ չի դժուարանայ։

Ժողովը անցնիլ ուզեց օրակարգին, բայց տնկէ առաջ խօսք ուզեց Ռ. Փափազեան, օրինական կէտի մը մասին դիտողութիւն ընելու համար։

Ռ. Փափազեան.— Ինչպէս գ. ամ. այս ժողովը իր երկամեայ լրագիրը բերած է։ Սահմանադրութեան մէկ յօդուածը կը որոշադրէ որ այս ժողովը փոփոխութեան մը ենթարկուիլ եւ ուղղուիլ իր նիստերը։ Այս փոփոխութիւնը եղած չէ. պէտք է մէկ հինգերորդը փոխուի, որպէսզի ինչպէս ըսի, երեսփոխաններուն մէկ հինգերորդը միայն երկու տարուան մանեան ունի։ Մենք այս վիճակին մէջ այսօր կոչուած ենք ազգին ամենակարեւոր խնդիրներուն վրայ որոշում տալու։ Ինչպէս գիտէք ազգին մէջ այլեւայլ հոսանքներ և տարբեր կարծիքներ կան։ Երբ այս ժողովը կոչուած է Պատրիարքի մը հրաժարականը ընդունելու կամ մերժելու և կամ Վարչութիւն մը ընտրելու համար, առանց վերանորոգուելու չի կրնար գործի ձեռնարկել։ Հետեւաբար այս այս մասին որոշում մը պէտք է տանք։ Ես թէեւ կ'ուզէի որ այս մէկ հինգերորդը փոխելու խնդիրը յետաձգուէր և Սահմանադրութեան մէջ Թոյլատու յօդուած մը փնտռեցի, բայց չգտայ։ Օրէնքը որոշ է։ Եթէ այսօր օրէնքը չի յարգենք. այն ատեն շատ մը յետի հետեւանքներ կրնայ ունենալ այս բանը. որովհետեւ երբ օրինազանցութիւն մը կ'ընենք. մեր որոշումներուն վրայ ապօրինութեան դրոշմ մը դրած կ'ըլլանք։ Մենք հեղինակաւոր Վարչութեան մը պէտք ունինք և տարիա միայն օրինաւոր ժողով մը կրնայ ընտրել։ Նոյնը նաեւ Պատրիարքի մասին։ Երես փոխաններու մէկ հինգերորդը փոխելով. ազգին առիթ պիտի տանք որ ինք իր կարծիքը յայտնէ մասամբ։ Այս յօդուածը այս նպատակով դրուած է։ (Զախակողմէն ծափեր և աղաղակներ)։

Հ. Խճասարեան.— Շատ օրինաւոր պիտի նկատեմ Ռուբէն էֆ.ի այս դիտողութիւնը. ոչ մէկ երեսփոխան կ'ուզէ որ հոս մեզ ապօրինի կերպով պարեցնէ։ բայց դիտել կուտամ փափազեանէֆ.ի, որինք օրէնքին միայն մէկ մասը նկատի կառնէ։ Այդ յօդուածը կ'ըսէ հոս՝ թէ՝ այդ փոփոխութիւնները ընելէ յետոյ, առանց տեղ նոր ընտրութիւնները և թաղերու վրայ բաշխումը կը կատարէ Վարչութիւնը, տեսչ. խորհուրդներու տեսչութիւններուն հետ։ Արդ, հիմա Վարչութիւն չկայ և հետեւաբար դուք ձեր այս առաջարկով կ'ուզէք լուծել Ազգ. Ժողովը, բայց այդ ընթացքով լաւ անուն մը չէ որ պիտի թողուք պատմութեան մէջ (ծափեր աջակողմէն)։

Զայներ.— Բաւական է, օրակարգ։

Հ. Խճասարեան.— Այս խնդիրը կարեւոր է և պէտք է որ վիճաբանինք. ինչ որ ելի չէ փակել անմիջապէս։

Աջակողմը չէր ուզեր ժամկ ընել և կ'աղմկէր. իսկ ձախակողմը կը պնդէր թէ՝ պէտք է խօսիլ։

Զայներ.— Օրէնքի հակառակ է խօսիլը. օրակարգ։

Հ. Խճասարեան. — Փափազեան էֆ.ի յարուցած խնդիրը օրինական խնդիր մըն է և արդէն շատ լաւ կերպով պարզեց։ Այդ յօդուածին արտադրութեան համաձայն հոս գտնուողներէն 25 հոգի Ազգին փոխանորդը չեն. իսկ՝, որովհետեւ օրէնքը այդպէս կը արտադրէ։ Խճասարան էֆ. բաւ թէ նոր ընտրութիւնները ամ պտի կատարէ երբ Վարչութիւն չկայ. բայց դիտեցէք որ երբ մենք Սահմանադրութենէն վերջը ընտրուեցանք, որուան Վարչութիւն չկար արդէ. մի դեռ հիմա գտնուելիք մը ունի Վարչութիւն որ պէտք է շարունակէ, (չկա՛ չկա՛) ինչպէս որ իր տեղ նորը գայ։ Եթէ 1/3 փոխուի այն ատեն ժողովը պիտի լուծուի դեռ. բա՛ս.. քանի որ մէջդ մեծամասնութիւն պիտի ունենաք. արդ ես կը գտնեմ որ սկզբունքի խնդիրը պէտք է յարգուի։

Սեհնապես.— Ժողովը այս խնդրին տարողութիւնը կ'ընդունի՞...։

Զայներ (ձայն) —Ո՛չ. ո՛չ, ո՛չ...։

Զայներ (ձայն).— Ազարեան է այս ժողովը. և հետեւաբար մենք հոս գործ չունի՞ք...։

Վ. Թէֆէեան. — Երթա՛ք բարով... տատաթնե՛ր...։

Այս մինչդին դարձեալ ահռելի աղմուկ մը փրթաւ. ձախակողմը միտամուռ կը պահանջէր որ Թէքէեան ետ առնէ խօսքը. վերջապէս դիւանը յայտարարեց թէ ետ առած է խօսքը։

Սեհնապես.— Ոչ որ ընդմիջել իր կարգ պտի հրաւրեմ. ինչպէս գիտէք Պատրիարքի հրաժարականին վիճաբանութիւնը ներս փակուած են...։

Մ. Հայկազ (աթոռի մը վրայէն).— Ազգասէր երեսփոխանները հոս գործ չունին. մենք կը մեկնինք և չենք կրնար կենալ այս տեսակ ապօրինի ժողովի մը մէջ։

Եւ ազգասէր կուսակցութիւնը ամբողջութեամբ դուրս ելաւ։

Հ. Արամեանց.— Ես բնաւ մտադրութիւն չունիմ մաքեր գրգռելու. բանաւորը կարդալէ առաջ, առաջարկ մը ունիմ. երկու վայրկեան առաջ եղած դէպքը. այսինքն ազգասէր կուսակցութեան անդամներուն մեկնելը շատ տխուր բան մըն էր և կը մղձեմ որ ուրիշ անգամ տեղի չունենայ. ես կը գտնապարտեմ ելածը, սա պարզ պատճառով որ այդ ցոյցը պէտք էր կատարուէր ժողովին բացուելէն առաջ. բայց քանի որ ժողովը բացուեցաւ և Մայր Դիւանը ընտրուեցաւ, տխուր էր ձգել հեռանալ, բայց հանգարծիք չելլալով այդ ցոյցին, համակարծիք չեմ նեան որ դուք օգտուիք այս առիթէն և անցնիք օրակարգին, ի բացակայութեան բազմաթիւ երեսփոխաններու։ Ուրիշ խնդիր մը անցնինք. եթէ վիճաբանութիւն մը առաջ, կարող է շատ վատագոյն պատահիլ. կաղաչեմ որ այս կէտին վրայ խօսինք։

Դ. Տեր-Մովսիսեան.— Կեդրոնի խմբագրութիւնը չի կրնար ազգին ներկայ անկերպարան վիճակի առեն. լեռանգել իր ժողովները և շատ իր որոշումը։ Եթէ լեռանգնք ազատական խմբակին ըրածը օրինաւոր նկատած պիտի ըլլանք։ Մենք ամէն պատասխանատուութիւն մեր վրայ կառնենք։

Սեհնապես.— Այս ժողովը մեծամասնութիւն ունէր և հոս մեծամասնութեամբ զբաղեցաւ ուրիշ խնդիրներով։ Ամէն խնդրի մէջ ալ ձեռնպահներ կրնան գրանուիլ. հիմա ժողովը կուզէ՞ քուէարկել Պատրիարքի հրաժարականին խնդիրը։

Ամէն կողմէ «այո՛». «այո՛» պոռացին և հետեւաբար նախ կարգադրուեցան երկու բանաձեւեր։ Առաջինը Հայրիկ եպս.ինն էր որով կ'առաջարկէր խորհրդարանական յանձնաժողով մը կազմել և քննել Պատրիարքի մասին եղած ամբաստանութիւնները։ Երկրորդը Գարեգին Տէմիրճիպաշեան, Դաւիթ-Տէր Մովսէսեան և Թագւոր Աւետեան էֆ.ներու բանաձեւն էր. որով կ'առաջարկէին ընդունիլ Պատրիարքի հրաժարականը։

Տասը վայրկեան դադարէ վերջ ժամը 5ու կէսին (Ը. Ե.) մեր բացուեցաւ նիստը։

Առաջինը այս անգամ կարդաց նաև Հմ. Արամեանցի մէկ բանաձեւը. «Ազգ. ժողովը հասաս նախորդ նիստին մէջ ասուած իր որոշման վրայ, ի մասին Պատրիարքի հրաժարականին՝ բանաձեւերու ընթերցումը կը ձգէ յառաջիկայ նիստին՝ օրակարգի առաջին խնդիր ըլլալու պայմանով։»

Հայրիկ եպս. իր գրաւոր բանաձեւը նստանելով առաջարկեց որ հրաժարականի մասին ըլլալիք քուէարկութիւնը յետաձգուի և յանձնարարուի Ս. Պատրիարքը, որպէսզի անգամ մըն ալ զայն լսուի, հանգնալու համար նաեւ ատոր կարծիքը։

Ժողովը մերժեց Հայրիկ եպս.ի այս առաջարկը 8ի դէմ 28 քուեով։ Մերժեց նաեւ Արամեանցի բանաձեւը մեծամասնութեամբ։

Գրագնի քուէարկութիւն կատարուեցաւ երիրորդ բանաձեւին վրայ, որ հետեւեալն էր։

«Ժողովս նկատելով որ Ս. Պատրիարքը հայրը ինքզինքը անբուսական կը զգայ իր սիրելիներուն քովերուն ընդանելու իր պատրիարքական պաշտօնը, կ'ընդունի անոր հրաժարականը. խնդրելով որ իր պաշտօնը շարունակէ մինչեւ նոր Վարչութեան ընտրութիւնը։» Եւ 45 քուէարկողներու 38ին քուէովը ընդունուեցաւ Դուրեան Ս. Պատրիարքի հոր հրաժարականը. վեց հոգի մերժեցին և մէկ հոգի ապտակ քուէ տուաւ։

Յետոյ ժողովը ուշ տուն ձեռնարկեց Ազգ. Վարչութեան կրօն. և Բաղաք. ժողովներու ընտրութեան։ Կը մասնակցէին 36 քուէարկող։ Կրօն. ժողովի անդամ ընտրուեցան՝ Տ. Տ. Վահրամ Մանկունի (33), Գրիգորիս Յովհաննէսեան (31) Գաբրիէլ Ճէվահիրճեան (34), Եպիսկոպոսներ. Գրիգորիս Պալաքեան (32) և Սրմբաս Գալալեան (32) վրդ.ներ և Եղիազարեան (34), Աշճեան (34), Վահրամ Յակոբեան (27) Եզրիազար Պալասեան (32), Գէորգ Պալալեան (32) Վարդան Դերձակեան (32 և Աբրահամ Էլպէեան (34) քահանաներ։ Իսկ համամասկանի մեջտեղին Վահան Յակոբեան (16) և Եղիկ Պալասեան (16) վրդ.ներ, որոնցմէ նոր ընտրութեամբ ընտրուեցաւ Եղիկ վրդ. Պալասեան։ Յետոյ կատարուեցաւ Բաղ. ժողովին քուէարկութիւնը՝ 36 քուէարկողներու մասնակցութեամբ և ընտրուեցան՝ Գ. Աղասեանի (35), Գ. Խրասանեան (36), Արիստակէս Գալալարեան (33), Գեղամ Տէր Կարապետեան (33), Լեւոն Տէր-Մարգիսեան (32), Յակոբ Սիմոնեան (35) Ոսկան Մարտիկեան (31), Տօքթ. Ճէլալ 27, Յարութիւն Արալեան (19), Գրիգոր Ծերցատ (35). Տօքթ. Աշչակոնի (34), Գէորգ Շնորհքեան (32). Գրիգոր Վարդանեան (31) և Վահան Թէքէեան (32)։

Գրագարութենէն վերջ, Հայրիկ Սրբազանց՝ որ չէր մասնակցած երկու բարութիւններուն, բեմէն յայտարարեց թէ՝ ինք ասկէ վերջ բացարձակ ընդդիմադիր է։

Ժամը 6.40ին նիստը փակուեցաւ։ Յաջորդ նիստը 15 օրէն։

Վարը եկեղեցիին դրան առջեւ խուռն հոծոյթիւն կը կատարէին ասոնցմէ։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԳՈԼԵՐԱՆ ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ

Երէկ, 24 ժամուան ընթացքին, մայրաքաղաքիս մէջ քալերայէ 13 դէպքեր պատահեցան որոնց 2ը մահացու։ Նախորդ վարակեալներէն ալ 2 հոգի մեռան։ Կոսքա՝ 1, Գաբրէկա՝ 1, Հասրիքեոյ՝ 1, Կիւլհանէի հիւանդանոցը՝ 1, Զէյթուն Պրուսիի հիւանդանոցը՝ 1, Պալաթ՝ 1, Թահթագալէ՝ 1, Պանդուխտներու հիւանդանոցը՝ 1, Եեսի Գուլէ՝ 1, Ղալաթիա՝ 1, Էյպ-Ալի-փաշա՝ 1, Վլանկա՝ 1, Սեպտեմբեր 13էն մինչեւ հիմա 827 հոգի վարակուած և 474 հոգի մեռած են։

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊ

Եկեղ երբեք դանիզը այսօր վրատոհուելեան քուէ ստանայ իսկ, Գուրպան Պայրամէն լեռոյ քանի մը նախարարներ հրաժարական պիտի տան։ Մ. եւ Ց. կ'ուզէ որ Հագբը փաշա հրաժարական տայ և լեռայ նոր դանիզին կազմութիւնը անոր յանձնուի։ կ'ըսուի թէ ներքին գործոց նախարար Թալաթ պէյի դիրքը շատ խախտած է։

ՀԱՄԻՏԻ ԴՐԱՄՆԵՐԸ

Ինչպէս յայտնի է, Ռախիպանքի մէջ Համիտի ունեցած դրամը գաստական վճռով օսմ. կառավարութեան պիտի յանձնուի։ Այդ դրամով պիտի վճարուի Գերմանիայէն վերցուած գնուած երկու զրահաւորներուն փոխարժէքը։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ԱԿԱՐԱՆ

	Նոյ. 25/9Դեկ.
Օսմ. միացեալ բացուեցաւ զրչ.	100—15
» » վար գին	100—19
» » բարձր գին	100—15
» » գոցուեցաւ	100—11
Բուլ. երկ. բացուեցաւ ֆր.	218—
» » վար գին »	218—25
» » բարձր գին »	218—25
» » գոցուեցաւ »	218—

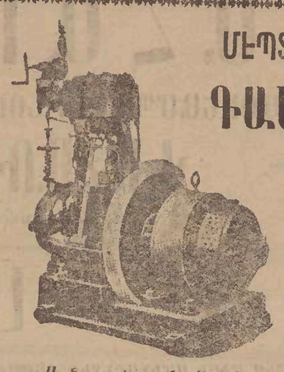

ՄԷՊՏԱԻ ՍԷՆԱՅԻ ՖԱՊՐԻԳԱՍԸ

ԳԱՍԱՊԶԱՏԷ ՀԱՄՏԻ

ՄԵԾ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

Գոյիս, Սուլթան Գայազիս

Օղնբլար-Պաշի, թիւ 25

Այն գործատան մէջ կը նորոգուին նիքէլ, ոսկի, արծաթէ առարկաներ, և վերնիկազօծման, կայմանօրլատիի յատուկ գործեր կը պատրաստուին մեծ խնամքով։ Մեռաւէ հինցած ամէն կարգի առարկաներ, ինչպէս սեղանի և թեյի սպասներ, ժամացոյցներ և արհեստաւորներու վերաբերեալ կարգ մը առարկաներ այնքան խնամքով և ճարտարութեամբ կը նորոգուին որ տեսնողը կը կարծէ թէ անոնք գործարանէն դեռ նոր դուրս եկած են։ Թէ՛ սպասներուն և թէ ուրիշ արհեստաւորներու և թէ նոյնպէս ընտանիքներուն կը յանձնարարենք անդամ մը այցելել այն հմտաւոր գործատունը, անձամբ համոզուելու համար։ 1

Orfèvrerie

"CHRISTOFLE"

Une Seule et Unique Qualité

La Meilleure

Afin de l'obtenir EXIGEZ cette Marque et le Nom "CHRISTOFLE" sur chaque pièce.

Représentant à Constantinople :

H. DÉCUGIS.

COUVERTS MARLY

Դեղարուեստական առարկաներ. Սեւրի զարդաճոխ. Դեղարուեստական Ճաշքէզի առարկաներ Սարատոգայ յախճապակիի. պատի ժամացոյցներ եւ ասամակներ, մարմարէ եւ պրոնզէ. մեծաղ կապիտ եւ ծոմագօ. կապի եւ ելեկտրական ճաշեր. Ճրագնատակներ յախճապակիներ. լուսամբ փոքրիկներու մեծ մթերք. լաւ եւ էջեր զենքեր եւ ամէն տեսակ բարպիներ։

ՌՈԲԵՐ.

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Հ. ՏԷԿԻԼԻՃԻՈՒ

ՊՐՕՆԶԷ ԵՒ ԱՐԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԷՄԱՑԵԷ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ

ՓՂՈՍԿՐԻ ՎՐԱՑ ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՆԵՐ

ԲԻՒՐԵՂԷ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԵՐԵՎՈՒՄԷ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ

(Նանսրի ըմիլ Կալի գործարանէն)

ՔԱՆԴԱԿՈՒԱԾ ՄԱՐՄԱՐԷ ԱՐՁԱՆՆԵՐ

ԽՈՏԱՆՕԹՆԵՐ 1

ԳՈՐԳԵՐ
ՉԻՆԱԿԱՆ ՓՍԻԱԹ
(ՔԻՆ ՀԱՍԷՐԲԷ)

ԿԱՀԱԻՈՐՄԱՆ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ

ՄՈՒՇԱՄՊԱ, ԼԻՆՕԼԷՕՄ, ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒԻ ՀԱՄԱՐ ԾՈՊԵՐ (ՍԱԶԱՔ) ՊԱՏԻ ՆԿԱՐԷՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԵՒ ԱԶԱՐՕ ՓՐԱՆՔՕ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

Բերա, շիտակ ճամբայ, Բասած Անճարոլի,— Կալաթա, Եէնի ճամի, 14, Թիւնէլի կից,—Պոլիս, Ֆինճանճըլար, 33, 35, 37

ՎԵՐՄԱԿՆԵՐ
ԹԻՒԼԵՐ ԵՒ ՍԹՕՐՆԵՐ

19—36

ԼՈՆԺԻՆ

ԱՇԽԱՐՀԻՍ ՄԻԱԿ ԱՄԵՆԱՐՆՏԻՐ ԺԱՄԱՑՈՑԸ, պաշտօնապէս ընդունուած Օսմ. Պաներաշխական Նախարարութիւնէն, Միացեալ-Նահանգներու, Իտալիոյ և Ճապոնի ծովային Նախարարութիւններէն, Անգլիոյ, Ռուսիոյ, Սերպիոյ և Բանտասայի երկաթուղեաց վարչութիւններէն, ինչպէս նաև Արժանթինի եղեկտրական թրամուէյներու ընկերութիւններէն և բազմաթիւ ուրիշ ոչ նուազ կարեւոր վարչութիւններէ։

ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ, ՄԵՏԱՂ-ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ

5 Մեծագոյն մրցանակներ.—Անվերս (1885), Բարիզ (1889), Պրիւսէլ (1897), Բարիզ (1900), Միլան (1906)։
2 Առաջոյ մրցան, ոսկեայ medal։
5 Սեռի մրցանակներ, 50k աւելի ուրիշ մրցանակներ Նեօշատելի եւ Քիւսի դիտարաններէն։
16 Շքադրամներ.— Բարիզ, Վիեննա, Փիլատելֆիա, Անվերս Ամսթէրտամ, Զիւրիխ, եւն., եւն.։

Թուրքիոյ համար ընդհանուր ներկայացուցիչ ՆԱՍԻՊ Խ. ՃԷԶՎԷՃԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ Մեծ Նուկայ, Մանճազաճըլար, 44—46. Կ. ՊՈԼԻՍ

Կը խնդրուի զգուշանալ մէջ սոյն վաճառատան բազմաթիւ յանախորդներէն, որոնք ներկայանալէն առնուազն մէկ ամիս առաջ դրկել իրենց ապապրանքները, յապաղմանց չենթարկուելու համար։ 50—5

Ցիսեալ վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ ամէն տեսակ գոնարեղէններ եւ ոսկի շղթաներ։

BANQUE D'ATHENES
ԱԹԷՆՔԻ ՊԱՆՔԱ
(ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ)
ԱՄԲՈՂՋ ՓՊԵՍ ՎՃԱՐՈՒ ԱՆ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ
50,000,000 Տրախմի
ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ
9,275,000 Տրախմի
ԿԵՂՐՈՆԱՏԵՂԻ՝ ԱԹԷՆՔ

Մասնաճիւղեր.—Կ. Պոլիս (Գալաթա և Պոլսոյ դրամատներով), Լոնտոն, Ալեքսանդրիա, Գոմիրէ, Նարթեւմ, Մանչեսթր, Զակազիկ, Լիմասոլ (Կիպրոս), Սկլաւերիկ, Բաւվալ, Իզմիր, Բանթի, Սէրէզ, Սամսոն, Տրապիզոն, Քիոս, Եանէա, Պիրէան, Բաթրաս, Վլոյս, Շիրա, Թալամաթա, Թրիքալիցա, Լարիսա, Հանիա, Գանտիա, Ռէթիմօ (Կրետէ)։

Հոդագրական հասցէն՝ ԱԹԷՆՔԻԼԷՍ

Աթէնքի պանքան կը գրաւի դրամատնց վերաբերեալ ամէն կարգի գործառնութիւններով. փոխառութիւն ապրանքներու և արժեթուղթերու վրայ, փոխանակագիրներու զեղչում, առնելիքի գանձում, վարկագրերու չրջաբերութիւն, փոխանակագիր. Թուրքիոյ ու Եւրոպայի քաղաքներուն վրայ չէքերու փոխանցում հեռագրաւ, հաշուբնթաց։

Սակարանական գործառնութիւններ եւ արժեթուղթեր.— Սակարանական հրամանները գործադրութիւն մեր ու Եւրոպական հրապարակներուն վրայ, չափաւոր պայմաններով։ Արժեթուղթերու պահպանութիւն՝ անոնց վարձքի մը փոխարէն. Զեղչ և գանձում ամէն կարգի թղթոներու։

Առանց.— Աթէնքի պանքան դրամատնն առանց կ'ընդունի, տարին 3% (հարիւրին երեք) տոկոս վճարելով։

Խնայողութեան սնուցում. — Աթէնքի պանքան՝ փոքր խնայողութիւններ քաջալերելու համար. խնայողութեան սրճուկի ապատարկութիւն մը կազմակերպած է, տրով 5% ին 4 տոկոս կուտայ դրամական առանձնութեան։

Առեւտրական ճիւղ.— Աթէնքի պանքային Պոլսոյ գործակալութիւն Տէյիրմէն խանի (Պոլիս. Եէմիշ-Իսկէլէսի) մէջ, նաև նաւամատոյցին մօտ, իր մթերանոցը կ'ընդունի շատ չափաւոր վարձքի մը փոխարէն, իր յանախորդներու ապրանքներուն պահպանութիւնը, թէ իր առանձ և թէ իր երաշխաւորութիւն իր ըրած փոխառութեանց։ Աթէնքի պանքային Լոնտոնի մասնաճիւղին մէջ ալ առեւտրական բաժին մը կայ, որ ամէն կարգի առեւտրական գործերով կը զբաղի խիստ չափաւոր պայմաններով։

Ընդհ. տնօրէն
Գ. ՄԱՌԱՍ.

ՕՐՈԶՏԻ ՊԱՔ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ԷՕՄԷՐ ԷՖԷՆԴԻ ԽԱՆ, ՊԱՂՃԷԳԱԲՈՒՐ, ՊՈԼԻՍ
Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ ԱՄԷՆԷՆ ԱԺԱՆ ԱՊՐԱՆՔ ԾԽԵՈՂ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆ Է

ՓՈՔԲԱՔԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ ՃՈԽ ՄՔԵՐՔ ԱԸ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ

Կարմ և երկայն գուլպայ, փանէլայ, քաշ-քօրսէյ սուիթրբա, շապիկներ, այրերու, կիներու և աղջոյ յատուկ պատրաստագեղասէջ դեր, պլուզներ, ժիւրեր և ժիւբօներ, բէնեռարներ, քորսէներ, թաշկինակներ, ձեռնոցներ, հովանոցներ և անձրեւանոցներ, անուշահոտութիւններ, դանթելղէն, մարքէթ ապրանքներ, ճամբորդութեան և բարիզեան ապրանքներ, առանին առարկաներ, թօնաֆիէ, ժանեակներ, պրոտրի, մետաքսէ կեղծամներ, բրդեղէն և բամպակեղէն ապրանքներ, ճերմակեղէն, կարասիներ, ժամլաթ, լինելում, ժամացոյց և ոսկերչական ապրանքներ։

Մեծ վաճառում բրդեղէն կտորներու խիստ ժամանակներուն։

Օռոզտի Պաք վաճառատունը միակ կեդրոնատեղին է «ՐՖԷՖ» կարի մեքենային եւ «ՕՄԷԿՍ» ժամացոյցներուն, որոնց եւ ո՛չ մէկ կերպով կը հաւասարի այդ արժէքը ունեցող ուրիշ ոեւէ ժամացոյց։

ԼԱՕ ՔԱՐ

Էնտ նէսէբալ իմշրրանս քորքորլյոքրն լիմիթրտ պնգլիական ապահովագրական ընկ.
ԸՆԴԴԵՄ ՀՐԴԵՀԻ

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ. 4 ՍԷՆ Բոլս Զրչեարս Լընտրը

Դրամագլուխ	Անգլ. ոսկի	350,000
Պահեստի դրամ	» »	122,781
Տարեկան հասոյթ	» »	367,876

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ, ՈՐՔԻՈՅ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ
օսմանեան կայսերական պաճառ
Կալաթա-Պոլիս

Ընկերութիւնը Թուրքիոյ մէջ ապահովագրական ամէն է սէնտիքայի յարած Ջելալով, ըստ ստիպի դիրքի մէջ է և կինայ ամէն վճարգ ապահովագրել, հետեւաբար չէնքերու, կարասիներու և ապրանքներու վրայ հոդէնի դէմ ապահովագրութիւններու զանազան սէնտիքաներու գիներէն ԶԳԱՎԱՇԵՍ ՌԱՆԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ կ'ապահովագրէ։ Վնասներու վճարումը տեղի կունենայ ՏԵՂԻՈՅՆ ՎՐԱՑ ամենագոհ առաստաձեւս։ Թեամբ և արագութեամբ։

ՀՕՐՁ ՀԻՆԶՆԼԻ Է՝ Տ ՍԸՆՍ ՔՕ. ԼՄԹՏ.
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՅՈՒՆԱՈՅԱՆԻ ՀԱՄԱՐ ԸՆԴ. ՖՆՕՐԷՆՔ
ԿԱԼԱԹԱ ԱՍԹԱԼԷԹ ԽԱՆ, ԹԻՒ 12-16 Կ. ՊՈԼԻՍ

ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՅԱՂԹԱՆԱԿԷ

ՎԱՅԵԼԶՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՏՈՂՈՒՌՈՒԹԻՒՆԸ
ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵ ԵՒ ՄԻԱՁԱՅ
ՆԱՈՒՄԱՆ
ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ ԱՇԽԱՐՀԻՍ
ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ՈՒՆ ԻՍԿԱՊԱՍ

ՎԱՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆ ԶՐԻ
ԼՈՒՐՋ ԵՒ ԽԱՒԻՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԿԵՆԴ. ՄԹԵՐՈՆՈՑ ԵՒ ՎԱՃԱՌ ՏՈՒՆ
Ղալաթիա Խիւսավնցիկեար խան թիւ 3 4—14 15
Մ. Բերանց Գէրիկեաս Մարեարլր թիւ 24
Մօտերս մ. ... ճիւղեր պիտի բացուին ...
ԲՈՒՍ. ԵՒ ՊՈԼԻՍ

ՊՕՂՈՍ ԳԱԼԹԱՔՃԵԱՆ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՊՈԼԻՍ-ԷՄՍԿԻ ՁՍՊԹԻԼԷԹԻ, 56
ԴՈՒՇԷՐԻ, ՔԻՒՉԻԿ ՊԼՕՐԼԿՃԻԼԷՐ, ԹԻՒ 26
ՍԹԵՐԱՆՈՑ ԴԵՂՕՐԷԻՑ ԵՒ ԱՔՏԱՐԻԷԻ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ

ԴԵՂԱԳՈՐԾԱՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՍԷՐԲ.— Օ գաբիտէնէ գլօրօքօրմ, սէրմ անթիտիքիէրիք, կլիսէրօ ֆօսֆաթ, գլօրիւբ մ'օր, սաիտ բիրքօկալիք մ'օգինան, գազան, սթիրթիրին, սթրիքնին եւ միւս ալգալօիտները. էքսթրէ միմու եւ ֆլիւիտները։
ԲՈՒԼԻՆԳԻՆ. սիւլֆատ իտաիւ պիղմութ, սթօվպին, ազօ/իւ եւ ուրիշ ապրանքներ։
ԳԻՒՄԼԻՆԷՆԻ. պի քառաբնաթ տր սոտա, իւլի ռիսին, սմալիճ, էռանս մանթ, վիօլէթ, քուլօնէլ, բօրուս բլաթէր, ալիզարին բոռֆիլին, արաբօթ եւ ուրիշ նշանաւոր ֆապրիքաներու ընտիր եւ թարմ ապրանքներ։
Սալոմոն և Բասթիւրի գնեանքներ քինալոչկուռոն վէռն, ֆիլօ պալամիք, օվիլ պուժի չօմէլի, ամբալ սթէռիլիզէ։
Ֆոսֆաթին, քաքաօ, ֆարին նէսմէ, Մալակոֆ եւ ուրիշ դեղաւոր գինիներ։
Ոտքերու հոտ անցնող փոշիներ, քօթօն, կազ, թէռմօմէթռ, քաքքիւթ եւ վիրաբուժական գործիքներ, պիպէռօն, կազմէն, կլասիէ Սիպէռիէն, ֆիլթռօ Բասթէռոն։ Ամենէն ժամանակ եւ զեղչեալ գիներով։

ԱԳՏԱՐԱՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Զէնէֆիլ, գարանֆիլ, պանար, գնազար, զամք, Թարչին Զինի, Սէյլանի, սինամէքի, քինինիկ, կէոզ Թաչր, գուրչան Թուզը, լիմոն Թուզը անասոն, գօմարիքօ, սաիտանա, տէմիր հիւռեր, հիւտիսթան ճէպիզի, ամպէր գասպուղր, ամբր ադաճ, մազելին։
Լիմօնի, գարանֆիլի, Թարչինի եւ անիսոնի իւղերը մեծաքանակ կը ծախուին եւ ուրիշ ամէն տեսակ հոտաւէտ իւղեր։
Զկան իւղերը մանաւորապէս Նորվէկիայէն ստացակի իրենց պաշտօնական նաւակներ զիտաները կը գրկուին։ Նաեւ ուրիշ մեծ քանակ ապրանքներ իրենց նաւակներ զիտաները հանկու դիրութիւններ ալ ի՛ընծայուին։

ԳԻՆԵՐԸ ԱԺԱՆ ԵՒ ԴԻՒՐԱՄՍՏՆԵԼԻ
ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՓՈՒԹՈՎ ԿԸ ԿԱՏԱՐՈՒԻՆ 24—32

ՈՒԻՆՔԱՐՆԻՍ

Կազդուրիչ ի-եայ գինեղ, որ ասխարհիս մէջ լաւագոյն գնպելիճեն ընդդեմ
ԱՐԵԱՆ
ԱՆՄԱՔԲՈՒԹԵԱՆ
Սակաւարիւնութեան
ԸՆԴՏԵՂԵՐՈՒԹԵԱՆ
ՋԳԱՑԻՆ
ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ԳԼԽ
ՍՆՆԴԱՌՈՒԹԵԱՆ
Բոլոր գեղարանները եւ դեղավաճառները քով կը գտնուին։ Գլխաւոր գործակալներ՝ Սիրքէճի, Խրաստանի խան, թիւ 1. 5։
28—52

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ
ՕՏԱՐ Վ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ
BANQUE RUSSE
Pour le commerce étranger
Հիմնուած՝ 1871ին
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 30,000,000 ՐՈՒԹԼԻ
ԱՄԲՈՂՋ ՓՊԵՍ ՎՃԱՐՈՒԱԾ
ԿԵՂՐՈՆԱՏԵՂԻ ԲԵՏԵՐՍԲՈՒՐԳ.
ՅԵՂԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ.
Բալաճիֆօի սակարան, Սենոյա հրապարակ եւ Վասիլի Սգրոֆ.
ՄԵՆՆԱՃԻՒՂԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.— Աքքերման, Արխանկել, Աստրախան, Աբ Աբիր, Պաքու, Պալաքօվօ, Էքաթէրին Մօտար, Էլիզավէթկրատ, Իսմայիլ, Կէր սօն, Քիէֆ, Քոզլօֆ, Մոսքվա, Քրէմէնչուկ, Մարկուա (Կամրիքալ փողոցի մասնաճիւղով), Նիքոլայէվ, Նիժնի-Նովկորոտ, Նովօ, Նի բոյայէվքը, Նովօրոսիք Օռենա, Օմսք, Բէրմ, Բօքրոֆսքայա-Սլոպոտա, Բոլդավա, Ռիգա, Ռիտոքը, Պօմիր, Ռիպինսք, Սարաթօֆ, Սիմֆերոպոլ, Զիտոմիր, Թիւմէն, Փօմսք, Վէլէքի, Ուսթիուգ, Վիսթրա, Վլատիքաւկազ, Վլադիմիր և Վոսկրեսենսք։
ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.—Ալեքսանդրիա (Եգիպտոսի մէջ) Պոպրինէց, Եւրազօրի Քասաբլանքա, Նիժնոյ և Սմոլա։
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ.—Լոնտոն, Բարիզ, Ժընեվ և Կ. Պոլիս։
Ռուսական դրամատունը կը զբաղի դրամատան և սակարանի վերաբերեալ ամէն կարգի գործառութիւններով. Նախավճարներ (avance) ապրանքի վրայ և քմիթիօնով՝ վճառում ապրանքի։ Ինչ նպատակաւոր պայմաններով վարձու կուտայ սմենավտանկի «Սէյֆ» դրամարկղներ Մեսաուլ Նպատակաւոր։

ՉԱՎՈՒԾ ՕՂԼԻ
ՍԻԿԱՌԻ ԹՈՒՂՔԸ
ՍԻՍԱՐՈՅ ՄԱԳԱԶԱՆ ԴԻՌ
Թիւ 14

Խարխանիչ մարքայով ծանօթ մեր սիկառի թուղթին շատ մը կեղծերը հրապարակ հանուած են։ Ատոնց դէմ դաս բացուած է մեր կողմէ։ Ուստի մեր յարգելի յաճախորդներէն կը խնդրուի ծխախոտի մաքքասան կեց թիւ 14 վաճառատունը դիմել։ Կարգ մը մանրավաճառները, ծխախոտաճառներ, աւելի շահ ընելու համար, ուրիշ թղթեր կը քշեն մեր ընտիր թուղթերուն տեղ։ Մխողները պէտք է ուշադրութիւն դարձնեն մեր սիկառի թուղթին կողքին գրայ և մէջը գծուած խարխանիչին և իւրաքանչիւր թերթիկներուն վրայ ապուած չոր դրոշմին ու 14 թիւին, նոյնպէս ուշադրութիւն դարձնելու է մեր թուղթին աշնուութեան։

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Ազդ. — 1909ի հարիւրին 4 օսմ. փոխառութեան պարտաթուղթերէն ունեցողներուն կը ծանուցուի թէ այդ պարտաթուղթերուն թիւ 2 կարօնը, որուն պայմանժամը դեկտ. 1)14ին կ'ուսարտի այդ թուականէն սկսեալ պիտի վճարուի Օսմ. Կայս. Պանքայի Գալաթայ. Բարիզի և Լոնտոնի կիչէներուն կողմէ։
30 Նոյեմբեր 1910 13—9

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՐԻՒՐԻՆ 20—25

ԱԶՈՒԱԽՆ. ՀԱՆՔԱՄՈՒԽԻՆ ՔՕՔԻՆ. ԱՆԹՐԱՍԻԹԻՆ ԵՒ ՎԱՌԵԼԻՔՆԵՐՈՒ
Վ Ր Ա Ց
ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՎԱԿԱՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՄԻԱՍ-ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ
ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ
ՖՐԱՆՍԻԱ ՏԸ ԶԱՌ
ՍԷՆ-ԲՐԻԷՐ ԽԱՆ ԴԱԼԱԹԻԱ Կ. ՊՈԼԻՍ

Գործակալներ, բլասիէներ կը փնտռուին քաղաքին, արաբաձանները և գաւառներուն համար։
Վերոյիշեալ ապրանքները Գօն-Մարշէի մէջ ալ կը ծախուին։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ԳԱԼԱԹԱՆԵՐԸ

Գալաթայ համար Բօռճ Լօքալ արքն.	108 ղր.
» » » վեցամսեայ.	60 »
Գաւառներու համար արքն.	108 »
» » վեցամսեայ	60 »
Արբանեակներու դէր. տարեկան	35 ֆր.
» » վեցամսեայ	20 »

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ. Կապեմ փոխարկման համար 2 ղրշ. բաժանորդները անպայման կանխիկ. ծանուցումներն առանձին կը տպագրուին. դրամ գրելիս անունները եւ ... մեր ...

Տրատարակիչ՝ ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՃՈՒՃԵԱՆ